

Møte onsdag den 21. mai 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 81):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Karin S. Woldseth vil fremsette et representantforslag.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:00:41]: Jeg har gleden av på vegne av Ulf Erik Knudsen og meg selv å fremme forslag om avvikling av ordningen med statlige stipend og garantiinntekter til kunstnere.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:03]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Bjarne Håkon Hanssen
- statsråd Heidi Grande Røys
- statsråd Bård Vegar Solhjell

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Kenneth Svendsen.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:01:48]: Jeg har et spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren.

Det er nå trygdeoppgjørstid. Minstepensjonene i Norge ligger langt under fattigdomsgrensen i EU. De danske minstepensjonene er på nærmere 200 000 norske kr. Fremskrittspartiet har gang på gang foreslått en kraftig heving av våre minstepensjoner.

I Soria Moria-erklæringen lovet de rød-grønne lave egenandel. Resultatet har vært en økning hvert eneste år. Minstepensjonistene er storforbrukere av dette, og de får altså et dårligere tilbud. Egenandelstaket har økt. Stadi­g flere pensjonister kjøper private helseforsikringer på grunn av lang ventetid og et dårlig behandlingstilbud. Det er med på å skape et klaseskille mellom de pensjonistene som har god råd, og minstepensjonistene i samfunnet.

I revidert nasjonalbudsjett klarer Regjeringen det kunststykket å øke bensin- og diesलगiften på toppen av

den markedsøkningen som har vært på bensin og diesel. Dette fører til at det er varslet 18 kr pr. liter for drivstoff – som også minstepensjonistene må betale. Vi har et superdyrt landbruksoppgjør, og regningen er sendt til brukerne. Man regner med en økning på ca. 10 pst. på matvareprisene, som selvfølgelig også minstepensjonistene må betale. Lønnsveksten i privat sektor ser ut til å bli på 6–7 pst., og vi går nå inn i lønnsoppjøret for offentlig sektor, som kan bli det samme eller mer.

Kostnadene for pensjonistene, og spesielt minstepensjonistene, de som har vært med og bygd opp dette landet, har økt kraftig i det siste. Da er spørsmålet mitt til statsråden enkelt og greit: Kan statsråden her og nå garantere at minstepensjonistene får dekket disse kostnadene og får en økning i sine pensjoner på linje med de øvrige arbeiderne i Norge?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:04:00]: Svaret på spørsmålet er ja, lønnsutviklingen til pensjonistene vil følge den øvrige lønnsutviklingen. Regjeringen tar sikte på å gjennomføre trygdeoppjøret helt i tråd med de retningslinjene som Stortinget har vedtatt. De retningslinjene er jo veldig klare, i den forstand at man både skal se på om det er noe etterslep fra i fjor – og det er det i år, og det skal etterbetales – og så skal en i tillegg gi kompensasjon for forventet lønnsutvikling i år.

Det samme skjedde i fjor. Det førte da til at vi i fjor hadde tidenes beste trygdeoppgjør, fordi lønnsutviklingen generelt var høy. I fjor økte minstepensjonene med over 10 000 kr. Alt tyder på at vi kommer i den situasjonen at det som i fjor var tidenes beste trygdeoppgjør, i år blir avløst av tidenes beste trygdeoppgjør, nettopp fordi lønnsutviklingen er så høy som den er i samfunnet.

I forrige stortingsperiode, som nestleder i sosialkomiteen, hadde jeg et nært samarbeid med bl.a. Fremskrittspartiet og daværende komiteleder John Alvheim, og vi var i en veldig aktiv posisjon med hensyn til å lage de retningslinjene som vi nå gjennomfører trygdeoppgjørene etter. De er veldig presise, tydelige og klare på at vi ikke skal underregulere G i forhold til lønnsutviklingen, og vi følger de retningslinjene nå.

Så vil Stortinget i løpet av høsten få seg forelagt en lov­sak der vi vil etablere nye retningslinjer for regulering av pensjonene i framtiden. Men pr. i dag er det helt åpenbart at Regjeringen vil sørge for at trygdeoppjøret i år følger den lønnsutviklingen befolkningen for øvrig har hatt, og alt tyder da på at det blir tidenes beste trygdeoppgjør.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:06:00]: Det er ingenting som gleder både meg og Fremskrittspartiet så mye som at vi får et godt oppgjør.

Problemet er at det som statsråden kaller for tidenes beste oppgjør – som vi hadde i fjor – førte til at minstepensjonister med 120 000 kr i året ligger langt, langt under det som er EUs fattigdomsgrense. Sammenlignet med Danmark, hvor minstepensjonene ligger på nesten 200 000 kr, ligger de norske langt, langt bak.

Det er altså snakk om å gi de personene som gjennom et langt liv har bygd opp dette landet, stein på stein, et godt

tilbud. Da er spørsmålet: Unner ikke statsråden de minstepensjonistene som har vært med på å bygge opp landet, en høyere pensjon? Vil han ta initiativ til å følge opp det Fremskrittspartiet gang på gang har foreslått, nemlig en minstepensjon på mellom 130 000 og 140 000 kr?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:06:56]: Nå kommer det et nytt spørsmål – det som var hovedkravet, var jo at vi skulle følge retningslinjene i trygdeoppkjøret, og at pensjonistene skulle ha samme lønnsutvikling som alle andre.

Jeg har registrert at Stortinget, ikke minst Fremskrittspartiet, veldig ofte er opptatt av at Regjeringen må være lydhør for Stortingets vedtak og signaler. Det er jeg jo enig i. I hvert fall må vi være veldig opptatt av å følge vedtakene, og her er det jo et veldig klart og tydelig vedtak i Stortinget om retningslinjene for hvordan trygdeoppkjøret skal gjennomføres. Det har Fremskrittspartiet vært aktive utformere av, og vi skal gjennomføre trygdeoppkjøret i tråd med de retningslinjene. Det vil føre til at både minstepensjonister og andre pensjonister i likhet med alle andre får et veldig godt lønnsoppkjøper i år. Pensjonene vil, i likhet med lønningene til folk, heves, så jeg tror vi alle kan regne med en reallønnsvekst i 2008.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Dagfinn Høybråten.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:08:16]: Kristelig Folkeparti er opptatt av rettferdighet i pensjonssystemet både for minstepensjonistene og for andre grupper. Mange har opplevd å bli minstepensjonister eller kun få en lav tilleggspensjon fordi de har tatt omsorgsansvar i hjemmet for egne barn. Det har vært og er en oppgave som har stor verdi for familiene og for samfunnet, men som fram til 1992 ikke gav noen som helst uttelling i form av pensjonsopptjening. Kristelig Folkeparti har lenge tatt til orde for at regelverket for omsorgsopptjening må gis tilbakevirkende kraft til gode for denne gruppen. Vi er fornøyd med pensjonsreformen, som sikrer opptjening av pensjonsrettigheter for ulønnet omsorgsarbeid også i fremtiden, og vi støtter forslaget fra Regjeringen om tilbakevirkende kraft for omsorgspoeng for denne gruppen personer som blir omfattet av nye opptjeningsregler for alderspensjon, dvs. helt eller delvis for personer født etter 1951. Men dette får uansett ingen konsekvenser for dem som allerede er alderspensjonister. Vil Regjeringen ta initiativ til en nærmere vurdering av tilbakevirkende kraft for omsorgspoeng for denne gruppen, og når kan vi i så fall vente en nærmere gjennomgang av dette behovet?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:09:25]: Vi har ingen planer om å gjennomføre en sånn tilbakeføring av omsorgsopptjening. Det vi nå jobber med, er et pensjonssystem som i fremtiden vil være slik at de som har opptjening i ny folketrygd, skal få en tilbakevirkende omsorgsopptjening i ny folketrygd. Dette har sammenheng med at de som har opptjening i ny folketrygd, har en alleårsregel som teller når de skal få beregnet sin pensjon, sånn

at alle år teller med. Dermed er det viktig at de som er ute av arbeid noen år fordi de har omsorgsoppgaver, får en gratisopptjening for de årene. I den eksisterende folketrygden er det en besteårsregel som gjelder. Derfor har vi ikke ment at det var aktuelt å gå tilbake til før 1992 med en omsorgsopptjening for de gruppene, nettopp fordi det er veldig vanskelig å dokumentere det som har skjedd for den tid.

Presidenten: Kari Kjønås Kjos – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:10:44]: Regjeringspartiene lovte under valgkampen at de skulle avskaffe fattigdom. Uføre og eldre som lever av minstepensjon, lever under den definerte fattigdomsgrensen, og flere av disse er avhengige av bostøtte og sosialstøtte. Fremskrittspartiet hadde derfor tro på at Regjeringen ville støtte oss når vi gjentatte ganger har fremmet forslag om en kraftig økning av minstepensjonen slik at den enkelte kan leve av egen pensjon uten å være avhengig av støtte. Etter trygdeoppkjøret i fjor opplevde minstepensjonistene at de fikk kutt i bostøtten, noe som medførte at de samlet ikke fikk en økning i kjøpekraften.

Jeg har forståelse for at statsråden ikke kan komme med konkrete tall, selv om han her har kommet med signaler om at trygdeoppkjøret vil bli bra. Mitt spørsmål er et ja/nei-spørsmål. Kan statsråden love de mer enn 200 000 minstepensjonistene at de samlet sett vil få merkbart økt kjøpekraft etter dette trygdeoppkjøret?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:11:49]: Jeg er veldig glad for at det ikke er spørren som definerer hvorvidt jeg må svare ja eller nei, så jeg svarer slik jeg har tenkt å svare.

Svaret på spørsmålet som representanten kommer med, er at alt tyder på at alle grupper kan forvente en reallønnsvekst i år. Lønnsøkningene er så store – og det gir overslag i trygdeoppkjøret, for det følger lønnsutviklingen – at selv om vi registrerer prisøkning på enkelte områder, er den samlede prisstigningen i 2008 lavere enn den samlede lønnsøkningen. Da kan normalt alle regne med en reallønnsvekst. Og det er bra, positivt og flott, og det er viktig at det også angår pensjonistene – også minstepensjonistene.

Så er det all grunn til å understreke at jeg ikke er enig i framstillingen av at alle minstepensjonister er fattige. Det er faktisk feil. Mange minstepensjonister oppgir at de har en romslig og god økonomi. Det må også tas med i betraktningen.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål – fra representanten Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [10:13:02]: Mitt spørsmål går til statsråd Solhjell.

Nestlederen i Utdanningsforbundet, Per Aahlin, har vært ganske så åpenhertig om situasjonen i skolen i det siste. Han sier bl.a.:

«Eg synest det er trist. Statsminister Jens Stoltenberg har som mål at Noreg skal ha den beste skulen i verda. Å skape verdas beste skule utan kvalifiserte lærarar blir berre tull.»

Det er rekrutteringskrise i norsk skole. Det har Høyre og resten av opposisjonen forsøkt å dra oppmerksomheten mot ganske lenge. Alle bekymringer og alle forslag som er framsatt, har imidlertid blitt både avvist og nedstemt av regjeringspartiene. Nå rapporteres det om mangel på 3 500 lærere, at førskolelærere er på vei inn i skolen, og at skoleeiere ansetter folk uten godkjent utdanning. Det gjelder særlig på yrkesfag. Disse har selvfølgelig krav på seg til å ta utdanning. Problemet er, ifølge nestlederen i Utdanningsforbundet, Aahlin, at kravene ikke følges opp. Dette tåkelegger kompetanse- og rekrutteringsproblematikken i skolen, og det bryter ned lærerens og skolens status. Det er det motsatte av hva vi trenger. Lærerens og skolens status må heves raskt, og det haster. Flere timer i skolen vil kreve flere kvalifiserte lærere.

Tre tapte år i skolepolitikken er nok. Statsråden har sagt at han tar situasjonen på alvor og holder den under oppsikt. Nå er det imidlertid tid for handling. Hva er Regjeringens fem konkrete tiltak for å sikre en skole med kvalifiserte lærere?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:14:53]: Å sikre mange nok og gode nok lærarar er eit av dei viktigaste spørsmåla i skulepolitikken i åra framover. Derfor jobbar vi spesielt mykje med begge delar.

På lang sikt står vi framfor ei ganske stor rekrutteringsutfordring, bl.a. fordi mange av lærarane både i vidaregåande skule og i grunnskulen er over 55 år og snart kjem til å gå av med pensjon, og vi har for svak søkning til lærarutdanninga i dag. Det viktigaste langsiktige svaret er å ta tak i korleis lærarutdanninga er, og gjere den endå meir attraktiv enn i dag, samtidig som vi sørgjer for at skulen blir ein meir attraktiv arbeidsplass som over tid kan rekruttere. Men vi må òg handle raskt og gjere andre viktige ting. Lat meg nemne nokre eksempel på ting som er gjennomførte, ting som vert gjorde i år, og ting som vi vil ta tak i framover.

For det første har vi no innført eit krav til at ein skal ha eit års vidareutdanning – ei fordjuping i viktige fag som norsk matematikk og engelsk – for å kunne undervise i ungdomsskulen. Det er viktig for å få opp kompetansen i sentrale fag på ungdomstrinnet. Vi har eit stort etter- og vidareutdanningslyft på 375 mill. kr i år som vi òg har vidareført frå tidlegare år, og liknande summar vert brukte frå lokale myndigheiter. Det gjer det meir attraktivt å jobbe i skulen, og det gir moglegheit for lærarar til å utvikle seg vidare. I tillegg jobbar vi med ei melding om lærarutdanninga og andre tiltak som vil setje fokus på korleis vi skal rekruttere fleire i åra som kjem.

Gunnar Gundersen (H) [10:16:41]: Denne regjeringa er jo ekspert i å jobbe med stortingsmeldingar, men det kommer ikke så veldig mye ut. Man snakker om «en av de viktigste oppgavene», og «på lang sikt», men dette

dreier seg om å løse problematikken i dag. Og jeg kan gi statsråden fem konkrete tiltak.

Han snakket om kompetanseløftet. Men det er ikke kommet noen signaler fra Regjeringen om man vil forlenge det i de neste tre år. Det ønsker opposisjonen. Tiltak 2: samarbeid med næringslivet, lektor 2-stillinger. Tiltak 3: ettergivelse av deler av studielånet for fullført utdanning for lærerstudenter. Tiltak 4: bonus- og arbeidstidsordninger for lærere over 55 år. Tiltak 5: styrket skoleledelse. Da blir spørsmålet: Hvilket av disse tiltakene vil statsråden ta tak i umiddelbart? De er tidligere nedstemt i Stortinget, men det går jo an å snu.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:17:32]: Viktige tiltak blir gjennomførte i dag. Det er altså slik at hovudbilletet i dag er at vi har nok kvalifiserte lærarar, men vi må få opp søkninga til lærarutdanningane, slik at vi òg i framtida har nok lærarar, og vi må sikre at mange av dei lærarane som ikkje jobbar i skulen, finn det attraktivt og spanande å kome tilbake igjen. Då er etter- og vidareutdanning, som vi gjennomfører, moglegheit til kompetanseheving og det at andre gode vilkår er til stades, nødvendig. Det er òg andre viktige tiltak. For eksempel er eg einig med representanten i at det å vurdere ytterlegare moglegheiter til utdanning for skuleleiarar er eit viktig tiltak. Fleire av desse tiltaka vil vi kome tilbake til snart, når vi legg fram ei stortingsmelding om kvalitet i skulen.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:18:23]: Dette er en sak som Fremskrittspartiet og en samlet opposisjon har tatt opp i denne salen mange ganger, fordi vi har pekt på den utfordringen som ligger i at vi får stadig færre som utdanner seg som lærere. Vi får stadig flere lærere som velger andre yrker, og vi har lærere som nå tilhører en generasjon som gjør at de snart vil gå av med pensjon. For første gang sier statsråden nå i dag at dette er en stor rekrutteringsutfordring, og jeg synes vi skal være glad for at statsråden og Regjeringen for en gangs skyld nå erkjenner at dette er en stor rekrutteringsutfordring. Men det er underlig at alle de forslagene som en samlet opposisjon har fremmet i denne sal, er nedstemt av den regjeringen som har Solhjell som kunnskapsstatsråd, og at statsråden selv velger å fokusere på gamle tiltak istedenfor nye for å løse disse utfordringene.

Hvordan vil statsråden sikre at kvaliteten i grunnopplæringen blir best mulig når vi får en situasjon hvor det er stadig flere ledige stillinger i skoleverket?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:19:36]: Gjentekne gonger har eg sagt at vi står framfor ei stor rekrutteringsutfordring i åra som kjem. Det krev at vi gjennomfører dei tiltaka vi allereie har sett i gang, som betre moglegheiter til etter- og vidareutdanning, noko som gjer det meir attraktivt å jobbe i skulen, og det krev at vi systematisk jobbar for å sikre endå betre rekruttering framover. Då er eit av kjernespora lærarutdanninga. For lenge har vi

hatt kunnskap om at vi må forbetre lærerutdanninga, utan at det har blitt teke tak i. No går vi grundig igjennom korleis vi kan gjere ho meir attraktiv, men òg slik at vi kvalifiserer kandidatane som skal ut og jobbe i skulen, til å bli endå betre lærarar. I tillegg må vi sjå på andre rekrutteringsverkemiddel slik at det vert attraktivt å jobbe i skulen, og ikkje minst at ein kan få mange av dei som er utdanna som lærarar, men som jobbar andre stader, tilbake i skulen. Det er ei stor, felles utfordring som vi vil ha i mange år framover.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:20:37]: Kristelig Folkeparti er også opptatt av å få gode nok lærere. Derfor ble jeg veldig forundret da en samlet opposisjon var klar til å videreføre satsingen på etter- og videreutdanning, selv om perioden nå er over, og registrerte at Regjeringen sa nei til det.

Vi har en kjempeutfordring *nå*. Det snakkes om at det skal komme en melding om lærerutdanningen og lærerens rolle. Det er for sent. Vi trenger allerede nå å sette inn noen strakstiltak i den lærerutdanningen vi har, for hvert år holder vi nå på å produsere lærere som skal ut i den norske skolen, men jeg har ikke sett noen grep for å sette inn strakstiltak for å gjøre noen endringer som gjør at vi får bedre lærere og flere lærere i det som er. Det har heller vært slik, som tidligere spørre har sagt, at Regjeringen har sagt nei til rekrutteringsplaner, de har sagt nei til både det ene og det andre.

Mitt spørsmål er: Er ikke det riktige grepet nå å sette fokus på det og ikke innføre enda flere timer i skolen som gjør at vi vil få enda større mangel på lærere?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:21:47]: Det er heilt feil. Tvert imot har det vorte gjennomført, og det vert gjennomført, ei rekkje strakstiltak retta mot lærerutdanninga, særleg på bakgrunn av ein kritisk rapport om lærerutdanninga som kom for fleire år sidan. Min forgjengar sette i gang ei rekkje forsøk når det galdt lærerutdanningane, korleis ein kan organisere utdanningane annleis og betre. Vi har òg eit stort og viktig prosjekt som går på rettleiing av nyutdanna lærarar dei første åra. Vi veit dessverre at ein del av dei som begynner å jobbe i skulen, sluttar ganske kort tid etterpå. Ein av grunnane kan vere at dei får for lite og for dårleg oppfølging ute i skulen. Derfor er det viktig og nødvendig.

Når det gjeld etter- og vidareutdanning, var det slik at etter- og vidareutdanningsmidlane i 2008 vart løyvde i budsjettet for 2008. I kva grad det skal vere satsing på etter- og vidareutdanning neste år, vil vi kome tilbake til i budsjettet for 2009.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:22:50]: Statsråden er en allmenndannet mann, så han både vil det, drømmer om det

og ønsker det, men han gjør det ikke. For det er slik i denne salen at når det fremmes forslag om umiddelbart å forsikre oss om at den nåværende lærerutdanningen følger opp Kunnskapsløftet, blir det nedstemt av de rød-grønne. Når det fremmes forslag om en nasjonal rekrutteringsplan, blir det nedstemt av de rød-grønne. Når det fremmes forslag om å sikre seniorer bedre arbeidsvilkår, blir det nedstemt av de rød-grønne.

Så var det slik at statsråden, ifølge forgjengeren, kom til dekket bord. Siden bordet var dekket, er denne representantens observasjon at statsråden har en enorm energi på barnehagefeltet. Å ta med seg partilederen til et sted på Østlandet for å fortelle at hun skal snikinnføre en obligatorisk skole for femåringer, har statsråden energi til, men å sørge for at vi rekrutterer nok lærere og fremmer en nasjonal rekrutteringsplan, har han ikke energi til.

Når skal statsråden komme med den nasjonale rekrutteringsplanen vi trenger for å få nok lærere i den norske skolen, som bygger status, som gir systematisk videreutdanning, og som sørger for at seniorenene får et håndslag fra statsrådens side?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:23:56]: SV og Regjeringa har heldigvis energi til å prioritere både skule og barnehage, ikkje berre ein av delane. Derfor jobbar vi no aktivt med rekruttering og gjennomfører ei rekkje tiltak innafor lærerutdanninga, etter- og vidareutdanning, i år, og vi jobbar med ei stortingsmelding der vi ser på korleis framtidens lærarrolle og lærerutdanning kan utformast slik at vi sikrar ei god rekruttering i åra framover.

I tillegg er vi nøyde til å tenkje vidare framover. Det fantastisk viktige og gode tilbodet som barn i barnehagen i dag får, veit vi no har ein samanheng med betre læring i skulen. Barn som har gått i barnehage, får betre resultat i lesing på skulen. Korleis skal vi vidareutvikle dette, slik at det blir eit godt tilbod til alle på barns eigne premissar og sikrar at det framleis blir god læring i skulen? Fokusering på både barnehage, skule og rekruttering av lærarar er nødvendig om vi skal sikre ein god skule i Noreg i framtida.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:25:00]: Verdens beste skole krever verdens beste lærere. Utdanningsforbundets leder, Helga Hjetland, har helt rett når hun i dagens VG slår fast at statsminister Jens Stoltenberg er mer opptatt av å finansiere egen valgkamp enn av å skape verdens beste skole. Hun sier:

«Jeg opplever at skoleverket forvitrer rundt Jens Stoltenberg og han sitter og ser det forfaller.»

– Det er beskrivelsen av hva de som opplever hverdagen i norsk skole, opplever her og nå, i dag. Da nytter det ikke at statsråden gjentatte ganger viser til at Regjeringen tenker på, at Regjeringen arbeider med, at Regjeringen vurderer – når norsk skole i dag opplever en rekrutteringskrise som bare vil forsterke seg for hvert år framover, fordi det nå har vært tre tapte år med SV i Kunnskapsdepartementet. Når vil Regjeringen ta inn over seg det engasjementet

som opposisjonen har på Stortinget, og stemme for våre forslag for (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Statsråd Bård Vegar Solhjell har ordet!

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:26:07]: Statsministeren har tvert imot bidrege til å fokusere på skulen og prioritere skulen.

Så er situasjonen den at under den førre regjeringa opplevde vi dramatiske kutt i overføringane til kommunane, som er dei som finansierer skulane, med det resultatet at det vart færre lærarar i forhold til elevar år for år ute i Skule-Noreg. No har denne utviklinga stabilisert seg, og overføringane til kommunane er styrkte under denne regjeringa – så utviklinga er snudd.

Så gjennomfører vi ei kraftig satsing på skulen i dag. Det blir fleire timar på barnetrinnet, det er etter- og vidareutdanning for lærarane, og det er høgare krav til kompetanse for lærarane som skal jobbe på ungdomstrinnet. Vi må gjere endå meir i åra framover. Vi må ha klarare satsing på tidleg innsats, alle skal få med seg grunnleggjande kunnskapar tidleg, og vi må satse endå meir på lærarane, som er så viktige for kva elevane lærer.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:27:17]: Jeg har også et spørsmål til kunnskapsministeren.

Jeg ble forundret da jeg hørte kunnskapsministeren og finansministerens siste utspill. Av alle de tingene det var mulig å ta fatt i i den norske skolen, skulle man nå snikinnføre tvungen skolestart for femåringene i barnehagen. Da tenkte jeg med meg selv: I alle dager, er dette det første statsråden kunne klare å komme på? Én ting er ideologien i dette, hvem som har ansvaret for barna, og hvem som skal bestemme, og hvor mye obligatorisk det skal være – der tror jeg SV og Kristelig Folkeparti er grunnleggende uenig, så vi kan la den debatten ligge. Men tror virkelig kunnskapsministeren at dette vil gi mer glødende og mer motiverte elever? Vi vet i dag at vi har et skremmende høyt frafall på videregående skole, med umotiverte elever, med mange skoletrøtte elever i ungdomsskolen. Dette mener jeg er noe av det vi burde ha tatt tak i.

Vi sammenligner oss ofte med Finland. Jeg vet at statsråden har vært på studietur til Finland, men jeg lurer på om det egentlig har gjort noe inntrykk på ham. I Finland begynner man på skolen når man er syv år, og man har en frivillig førskole for seksåringene. Når det gjelder skoletimer pr. år, har de 61 timer færre i året – og det var før Regjeringen begynte å øke antallet. Finland blir ofte ansett for å ha en god kunnskapsskole. Derfor burde vi kanskje se litt mer på hva de gjør. Alt tyder i hvert fall på at mer tid ikke gir mer motivasjon eller mer kunnskap.

I tillegg mener Kristelig Folkeparti at dette forslaget vil tappe resten av barnehagen for pedagoger. 0–4-åringene vil bli skadelidende fordi barnehagen må sette ressurser inn på det siste året. Vi mener at hele barnehagen trenger pedagogisk oppfølging.

Hele forslaget vitner om et utrolig snevert kunnskaps-

syn, at det er i barnehage og skole man lærer og ikke andre steder. SV var enig med oss i at seksåringene ikke burde inn i skolen. Hva har skjedd med SV?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:29:22]: Mitt besøk til Finland var veldig inspirerende, ikkje minst når det galdt kor stor vekt dei i Finland legg på at ungar som treng særleg hjelp og støtte, må få det så tidleg som mogleg i barnehagen, at alle har ei iboane lærelyst og eit ønske om å få utfalde seg, som ein òg må ta tak i så tidleg som mogleg i barnehagen og tidleg i skulen.

Det dette dreiar seg om, er å anerkjenne det fantastiske arbeidet som vert gjort i barnehagane i dag, der ein nettopp brukar barns naturlege nysgjerrigheit og lærelyst som utgangspunkt for kunnskap, og der ein brukar dei naturlege situasjonane dei er i, til å formidle læring og kunnskap. Så veit vi no at det er ein klar samanheng mellom det å gå i barnehage og seinare læring. Barn som går i barnehage, har betre resultat i lesing på femte årstrinn. Vi veit ut frå betydeleg forskning at det spelar ei rolle å gå i barnehage med eit godt kvalitativt tilbod.

Regjeringa har i denne perioden bygd titusenvis av nye barnehageplassar, slik at nesten alle – 98,4 pst. – i fjor fekk plass. Vi har sett prisen kraftig ned. Det vert no slik at ein får rett til barnehageplass, samtidig som kvaliteten er vidareutvikla og forbetra. 95 pst. av foreldra vel å ha femåringane sine i barnehage.

Eg trur at vi inn mot neste stortingsperiode treng ein debatt om å vidareutvikle dette tilbodet, slik at vi kan fokusere på språkstimulering, sosiale ferdigheiter osv. for femåringar, noko som legg eit godt grunnlag for seinare læring. Det tilbodet kan gjelde alle, slik at alle får eit godt utgangspunkt for skulestarten. Det vil vere ei viktig kunnskapssatsing. Grunnsynet mitt er at ungar elsker å lære. Ungar elsker å verte stimulerte på sine eigne premissar. Det kan vi utnytte endå betre i framtida.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:31:25]: Jeg føler at jeg har hørt denne debatten før. Det var akkurat dette vi snakket om da seksåringene skulle inn i skolen: Vi skulle motivere lærelysten. Vi skulle bruke tiden og utnytte den. Men hva har skjedd? Nå har vi hatt et helt kull igjennom etter at seksåringene kom inn i skolen. Man kan gå inn i en hvilken som helst ungdomsskole og se om det finnes større motivasjon. Har det skjedd som vi ønsket skulle skje når seksåringene kom inn i skolen? Det har blitt helt feil.

Hvis det er slik at vi nå har 700 mill. kr, som VG har stipulert det til – det er ikke alltid vi skal stole på VG, men vi får ta det tallet vi har fått fra dem – burde ikke dette vært satt inn f.eks. i ungdomsskolen for å kunne klare å få flere motiverte elever der, få flere lærere inn som kan skape noe? Jeg synes at dette blir en helt feil prioritering. Synes ikke statsråden at det er andre ting som det er viktigere å ta fatt i, før enda et ekstra kull snikinnføres i skolestart?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:32:27]: Vi har store utfordringer i ungdomsskolen og videregående skule. Det er eit altfor høgt fråfall. Det er ganske dramatiske tal. Mange dett mentalt frå i løpet av ungdomsskolen og får

ikkje dei praktiske utfordringane dei burde hatt, og tek ikkje med seg nokon motivasjon inn i vidaregåande. Men eg trur altså ikkje det er fordi dei har fått for mykje kunnskap og læring med seg i bagasjen frå tidlegare år, men fordi dei ofte har med seg for lite av det. Mange lærarar på ungdomsskulen rapporterer om at dei får inn nye åttandeklassingar som manglar heilt elementære lese- og rekneferdigheiter og sosiale ferdigheiter. Lærdom frå Finland og andre land tilseier at vi tidleg må ta tak i utfordringane. Alle som slit med noko, må følgjast opp og hjelpast. Derfor er barnehagesatsinga så viktig for kunnskaps- og læringssatsinga i skulen. Men vi må også styrkje innsatsen dei første skuleåra, særleg mot språkutvikling og lesing, som er så viktig for alt anna. Eg trur at dersom ein kan gi denne stimulansen på ein god måte, kan det seinare gi oss meir kunnskap, ikkje mindre.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:33:38]: Energifokusering er viktig for en kunnskapsstatsråd. Statsråden sier selv at det er store utfordringer innenfor det eksisterende skoleløpet. Kunnskapsnivået til elever som går ut av ungdomsskolen, er mangelfullt på mange områder. Han sa det selv akkurat nå. Så kommer vi i en situasjon der statsråden, istedenfor å fokusere på kunnskap i skolen, sammenblander barnehage og skole i en obligatorisk førskole for femåringer. Det er en underlig energifokusering.

Fremskrittspartiet mener at barnehage skal være barnehage, skole skal være skole. For å bedre på kvaliteten i skolen har statsråden selv varslet at han kommer med en egen kvalitetsmelding i juni. Jeg blir bekymret hvis retningen i kvalitetsmeldingen i juni er at vi skal blande sammen barnehage og skole istedenfor å fokusere på kvaliteten i skolen, der man først og fremst skal formidle kunnskap.

Jeg har en direkte utfordring til statsråden: Kan han bekrefte at det ikke er Regjeringens politikk å blande sammen barnehage og skole i en tvungen førskole for femåringer?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:34:46]: Vi må rett og slett ha større ambisjoner enn det Framstegspartiet her har. Læring begynner lenge før barnet begynner på skulen, og fortset lenge etter at det har slutta i den obligatoriske skulen. Derfor må vi tenkje kunnskapspolitikkk frå barnehage via grunnskule, vidaregåande opplæring, høgare utdanning, etter- og vidareutdanning og livslang læring. Vi må ha energi til å tenkje på alle delane av det løpet, ikkje berre ein del av det.

Skulen er Regjeringas hovudprioritering når det gjeld forbetring, fordi vi har fått resultat som gjer at vi må ta tak i det. Vi legg fram ei stortingsmelding om kvalitet om ein månad, med omfattande satsing på skuleløpet. Det er ikkje aktuell politikk for Regjeringa, som det går fram av Soria Moria-erklæringa, å innføre eit obligatorisk førskuletilbod for femåringer i denne perioden, men det vert ein viktig og nødvendig diskusjon inn i neste stortingsperiode.

Presidenten: Gunnar Gundersen – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Gundersen (H) [10:35:56]: Da dette forslaget ble presentert i Dagbladet, sa statsråden en del interessante ting. Han sa at det skulle være krav til faglærte pedagoger, at løftene ikke skal innfris før i slutten av neste stortingsperiode – da er han jo i sitt ess, siden det er nestemann som skal innfri dette – og at han har tenkt mye på hvordan tilbudet bør utformes. Dette sier han altså i en situasjon der førskolelærerne er i grunnskolen, slik at det er mangel på kompetanse i barnehagen. Det er mangel på lærere allerede, og hvis vi drar førskolelærerne tilbake til barnehagen, blir det i hvert fall ikke bedre i skolen. Jeg kunne ha tenkt meg en kunnskapsminister som heller hadde tenkt mye på hvordan han skal innfri løftene og de forventningene som allerede er skapt, og møte de utfordringene man står overfor i skolen i dag, istedenfor å skape nye forventninger.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:36:55]: Eg kan trøyeste representanten med at eg har kapasitet til å tenkje mykje på mange forskjellige ting. Eg gjentek at vi må ha større ambisjoner enn å tru at vi berre kan tenkje på ein ting. Utdanning og kunnskap dreiar seg om heile løpet, frå barna er små til etter- og vidareutdanning og livslang læring.

Så legg Regjeringa om kort tid fram ei stortingsmelding om kvalitet i skulen. Vi legg også fram ei stortingsmelding om språk, som vil innehalde omfattande tiltak når det gjeld satsing på språk innanfor skulen, fordi vi har avdekt at leseferdigheitene i Noreg er for dårlege blant elevane. Det er svært alvorleg fordi det vil få konsekvensar for alle andre fag og for moglegheitene i arbeidslivet og vaksenlivet til barn seinare. Men i tillegg treng vi ein diskusjon om korleis vi kan utnytte barnehagar som grunnlag for læring betre enn vi allereie gjer. Høgre har god tradisjon for å vere ein bremsekloss når det gjeld utvikling av barnehagar, og det er ikkje overraskande at dei har tenkt å fortsetje med det. Men den diskusjonen er nødvendig for alle andre som er opptekne av kunnskap.

Presidenten: Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:38:03]: Det vi står overfor nå, er SV i kjent fristil. Istedenfor å gjøre jobben der han er nå, som skoleminister, drømmer statsråden seg fram mot en obligatorisk skoleplikt for femåringer – 12 timer i uken er det man skal ha. Hvis man skal kalle det for det det er, er det SVs kjente mistillit til at foreldre kan stille opp og samarbeide.

Når statsråden er på denne drømmeturen sammen med finansministeren og partilederen, unnlater han å sørge for drømmen til dem som er i norsk skole i dag – og som ifølge statsministeren skal få verdens beste skole. Han sørger ikke for at vi får skolebygg som er friske. Han har fjernet rentekompensasjonsordningen som kunne sørget for det. Han lager ikke en nasjonal rekrutteringsplan for lærere,

som alle ønsker. Han satser ikke på en systematisk videreutdanning av lærere, som vårt naboland gjør, og som gjennomføres i Oslo i forhandlinger mellom Venstre og byrådet, men som de rød-grønne partiene ikke er i stand til å gjøre. Når skal handlingene komme og hjertet komme også når det gjelder skolen, og ikke bare barnehagen – for der er hjertet fullt, det registrerer vi alle sammen?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:39:06]: Handlingane er der, og det kjem til å verte fleire. Det vert brukt 375 millionar statlege kroner på etter- og vidareutdanning av lærarar over heile landet, i tillegg til at mange kommunar og fylkeskommunar bidreg. Så det Dørum etterlyser, det skjer allereie i dag, og vi vil kome tilbake igjen i budsjettet med eventuelle satsingar for seinare år. Det vert fem nye skuletimar på første til fjerde trinn i norsk, matematikk og engelsk frå hausten, noko som gir fleire timar til heilt sentrale fag. Vi har innført strengare krav til fordjuping for lærarar på ungdomstrinnet og ei rekkje andre satsingar som nettopp sørgjer for at vi gradvis skal få ein betre skule. Andre ting vil kome i stortingsmeldinga om kvalitet seinare, for den satsinga ein har gjort no, har vore viktig, men det vil bli krav om endå sterkare satsing på skulen. Men i tillegg til det må vi altså sjå på eit barnehagetilbod, eit førskuletilbod i regi av barnehagen, fordi vi veit at barnehage spelar ei rolle for læring og for resultatane i skulen.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:40:16]: Kristelig Folkeparti er opptatt av at barn skal være barn, at barnehage skal være barnehage og ikke først og fremst førskole, og at læring først og fremst skal skje gjennom lek og frie aktiviteter. Kristelig Folkeparti tror at elevene kommer raskt nok på skolebenken og i organisert opplæring. Det systemet vi har for dagens seksåringer, var et spennende prosjekt, det er ingen grunn til å senke skolestarten ytterligere.

Jeg registrerer at kunnskapsministeren har dratt opp en debatt som kan forstås slik at det vil gå fra en rett til barnehageplass til en plikt til barnehageplass. I tillegg snakker han om innholdet i barnehagen: Det skal bli mer fokus på læring, den «skolske» læringen. Mange av oss oppfatter det som en snikinnføring av en obligatorisk skolestart. Er det sånn å forstå at de rød-grønnes strategi framover er å innføre en plikt til barnehage, som får et mer «skolsk» innhold, altså skolestart for femåringer?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:41:19]: Eg er imot ein tidlegare skulestart. Eg er òg imot ei snikinnføring av tidlegare skulestart. Eg er derimot veldig for det barnehagetilbodet vi har, og eg trur at det kan gjerast endå betre og gjelde endå fleire. Ein må jo stille seg spørsmålet: Meiner Kristeleg Folkeparti at barn i dag ikkje får vere barn? 95 pst. av alle foreldre vel at barna skal gå i barnehage, som allereie i dag har eit tilbod som fokuserer på læring. Leik er den naturlege metoden og inngangen til læring for små barn. Det veit alle som sjølve har små barn, mykje om. I

tillegg er det sånn at det å stimulere til språkutvikling i den naturlege situasjonen barn er i, og på andre måtar bruke barnehagen som ein arena for læring, det skjer allereie i dag, men vi kan utvikle tilbodet endå meir og gi eit godt grunnlag for skulestart til endå fleire.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:42:31]: Jeg har et spørsmål til statsråd Grande Røys.

Den 13. mars i år avholdt Venstre en godt besøkt høring om datalagringsdirektivet her på Stortinget. Der var det mange uavhengige deltakere fra næringsliv, akademier, politiet, Justisdepartementet, Samferdselsdepartementets politiske ledelse og Datatilsynet. Selvfølgelig var Datatilsynet til stede; de har en nøkkelrolle i viktige debatter når det gjelder personvernsutfordringer.

Gjennom Bergens Tidende og Nettavisen har det framgått at Datatilsynets direktør, Georg Apenes, etter høringen har fått refs fra departementet fordi han uttrykte Datatilsynets mening om saken. Apenes skriver i et brev til departementet – som er blant de offentlige brevene:

«Håndteringen av denne saken kan etterlate inntrykk av at Justisdepartementet ikke er fortrolig med Datatilsynets uavhengige rolle og forutsatte selvstendige stemme på saksområder hvor departementet har andre oppfatninger enn Datatilsynet. Fremgangsmåten i denne saken synes å ha som formål å påvirke hvordan jeg og Datatilsynet som institusjon for fremtiden fremfører våre synspunkter og anretter vår argumentasjon.»

Ettersom det er denne statsråden som har ansvaret for Datatilsynet, lurer jeg på om hun er fortrolig med den viktige rollen Datatilsynet har når det gjelder personvernet, og om hun er fortrolig med denne måten å behandle tilsyn på, tilsyn som skal ha en uavhengig rolle i forhold til departementet, og om hun er fornøyd med den måten dette er blitt taklet på.

Statsråd Heidi Grande Røys [10:44:18]: Eg er absolutt svært tilfreds med Datatilsynet si rolle i den offentlege debatten om personvern. Dette ligg faktisk i deira instruks. Det er òg sånn at politikarar på ingen måte skal instruere Datatilsynet i enkeltsaker eller enkeltvedtak. Der står Datatilsynet heilt fritt og sjølvstendig – slik dei skal.

Eg har i mi regjeringstid vore veldig oppteken av å forsterke Datatilsynet si moglegheit til nettopp å vere ein sterkare talsmann for personvernet. Vi har styrkt personvernarbeidet med over 10 mill. kr. Ikkje alle av dei har gått til Datatilsynet, for vi har òg oppretta ein personvernkommissjon, i godt samarbeid med bl.a. Venstre. Men det er heilt opplagt at vi er heilt avhengige av at Datatilsynet har ei sterk, fri og klar rolle og snakkar personvernet si sak, men eg ynskjer òg at mange fleire skal vere på den arenaen. Difor er eg òg glad for at Venstre arrangerte det seminaret, som var godt besøkt, og der mitt departement var til stades. For vi treng debatt om ulike saker og om korleis dei påverkar personvernet til kvar enkelt.

Så har eg lyst til å seie – utan å gå i detalj om kva som er innhaldet i leiarsamtalar som mitt departement har med sine leiarar i underleggjande etatar – at det er vanleg å ha slike samtalar ein gong for året. Då tek ein opp fleire saker, men Fornyings- og administrasjonsdepartementet har på ingen måte kjensla av at ein har gitt nokon refs i nokon samtalar. Tvert imot har Datatilsynet stor støtte i Fornyings- og administrasjonsdepartementet for arbeidet sitt.

Trine Skei Grande (V) [10:45:50]: Jeg er ikke kjent med hva som framgår av samtaler, men det er en del offentlig korrespondanse angående denne saken. Ett av brevene er fra departementsråden i Justisdepartementet, der han skriver til direktøren i Datatilsynet:

«Hensikten med å ta opp saken er med dette oppnådd, og vi ser ikke behov for å gå videre med saken.»

Det som jeg lurer på, er: Hva er hensikten med å ta opp saken, hva er det som er oppnådd, og hva var det man ønsket å oppnå med å prøve å iredesette et fritt tilsyn på denne måten?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:46:25]: Brevveksling mellom Datatilsynet og Justisdepartementet må nesten Justisdepartementet og justisministeren ta ansvar for å svare for. Det kan eg vanskeleg svare for. Eg har ikkje vore ein del av den korrespondansen, det er utanfor mitt område. Mi oppgåve er å styrkje Datatilsynet og det arbeidet dei gjer på personvernområdet. Det har vi gjort. Vi har hatt eit fantastisk samarbeid i desse åra, bl.a. med kampanjar retta mot barn og unge, som vi òg har utvida med eit filmprosjekt som vi hadde premiere på i mars, og som vi skal ha nye prosjekt i samband med utover hausten, bl.a. med eit kunstprosjekt. Vi har fått anerkjenning òg i utlandet for måten vi har teke fatt i problemstillinga på overfor barn og unge. Eg kjem til å fortsetje å styrkje Datatilsynet sitt arbeid, som eg gir stor anerkjenning til.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Åge Starheim.

Åge Starheim (FrP) [10:47:32]: Det kan sjå ut som om det er ulike syn i Regjeringa på korleis Datatilsynet skal fungere. Framstegspartiet har all si tid støtta Datatilsynet og ikkje minst Apenes' leining av Datatilsynet, som etter vårt syn skal vere ei vaktbikkje for personvernet til folk. Når vi då registrerer at det skjer, det som skjer frå Regjeringa si side, og høyrer det som statsråden seier, blir eg litt forundra over at det er så pass ulikt syn på dette frå statsrådar.

Eg registrerer at det er Heidi Grande Røys som har hovudansvaret for Datatilsynet, og eg blir då litt forundra over at denne statsråden har late justisministeren leie reaksjonane overfor Datatilsynet. Mitt spørsmål er: Vil statsråden her og no bekrefte at ho vil sjå på kva rolle Datatilsynet skal ha?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:48:42]: Fornyings- og administrasjonsdepartementet er etatsstyrar overfor Da-

tatilsynet og har fleire møte med Datatilsynet i løpet av eit år, både formelle og uformelle. Eg har invitert Datatilsynet på fleire møte for å ha faglege drøftingar rundt ulike saker som er til behandling, eller internasjonale trendar vi ser angripe personvernet, og ynskjer å høyre Datatilsynet si stemme når det gjeld korleis vi som departement kan ta tak i behandlinga av enkeltsaker.

Eg synest det er spennande å ha eit datatilsyn som har den rolla dei har som eit fritt og uavhengig organ, som fagleg er svært oppdatert og på høgda, og som gir meg utfordringar og gode innspel til korleis vi kan nærme oss personvernutfordringane frå ei politisk side.

Så trur eg at eg vil seie – eg har vel uttrykt det før òg – at det òg i Framstegspartiet har vore noko ulik haldning til personvernområdet, bl.a. har ein innanfor kriminalitetsområdet ikkje alltid hatt personvern i fokus.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:49:53]: Jeg forventer at fornyingsministeren umiddelbart tar opp dette med Justisdepartementet og får ryddet opp, slik at vi er sikret at vi har et fritt og uavhengig datatilsyn som kan delta i samfunnsdebatten uten å ha bånd på seg.

Debatten om personvernet går hver dag, og Regjeringen har satt ned en personvernkommissjon, men det hjelper lite når personvernet taper den daglige kampen.

Regjeringen har sendt på høring en ny forskrift for Kredittilsynets mulighet til innhenting av trafikkdata. Blant annet kan Kredittilsynet hente inn teleinformasjon uten at dataene antas å ha betydning for bevis. Innhenting omfatter trafikkdata både om mistenkte og vitner, uten varsel eller samtykke. Det innebærer at denne etaten får større fullmakter enn politiet. Vil statsråden ta ansvar og sette foten ned for denne forskriften, som i realiteten er en snikinnføring av datalagringsdirektivet?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:50:54]: Vi har eit fritt og uavhengig datatilsyn, og det skal vi fortsetje å ha. Ingenting av det Fornyings- og administrasjonsdepartementet har formidla i etatsstyringa overfor tilsynet, har forandra på det. Tvert imot: Som eg har sagt, har vi styrkt personvernområdet med over 10 mill. kr i den tida vi har regjert. Datatilsynet har fått ein god del av det gjennom dei prosjekta vi har støtta dei i. Vi kjem til å fortsetje å støtte Datatilsynet i deira ulike måtar å nærme seg personvernområdet på.

Vi har fleire saker til debatt som utfordrar personvernet – ja. Den saka som representanten Bent Høie omtala, er finansministeren sitt ansvar, og eg overlet til henne å argumentere for det.

Så er det heilt opplagt at når vi diskuterer slike saker i Regjeringa, så har vi ulike innfallsvinklar når det gjeld å få belyst dei, men når Regjeringa gjer vedtak i slike saker, står heile regjeringa bak.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:51:51]: Denne saken har vist at statsrådets departement har brutt offentlighetsloven ved ikke å journalføre et brev til departementet. Jeg forstår at departementet også har akseptert det. Det er galt nok, og det er statsrådets ansvar.

Mye verre er det om det etter en sak som denne hefter usikkerhet ved om Datatilsynet og Datatilsynets leder heretter tør si det som er rett å si i kampen for personvernet. Det hefter ved denne saken etter denne runden i spørretimen, hvor Justisdepartementet har tatt affære og har gitt uttrykk for etter et møte at hensikten er oppnådd, at vi ikke vet hvilken hensikt som er oppnådd. Så lenge det henger i lufta, er det en usikkerhet om hvorvidt Datatilsynet på noen måte er blitt begrenset i sin vaktbikkjerolle. Statsråden har en jobb å gjøre for å rydde opp overfor Justisdepartementet og på egnet måte redegjøre og dokumentere for Stortinget at den usikkerhet mange av oss føler for at Datatilsynet her har fått redusert sin uavhengighet, blir ryddet vekk.

Statsråd Heidi Grande Røys [10:52:59]: I den grad nokon skapar usikkerheit om Datatilsynet si frie og uavhengige rolle, er det iallfall ikkje statsråden. Eg har tvert imot fleire gonger no på spørsmål frå representantar i Stortinget stadfesta at Datatilsynet har, skal ha og alltid vil ha ei sterk og uavhengig rolle, iallfall så lenge vi sit i regjering, og så lenge eg sit i denne stolen.

Eg har forsterka Datatilsynet sine musklar slik at dei kan gjere ein større og viktigare jobb. Eg har sett ned ein personvernkommissjon i godt samarbeid med Venstre for å få fleire aktørar på denne bana, som Datatilsynet dessverre var veldig aleine på tidlegare. No er fleire på denne bana, som gjer at vi får personverndebattar i mange fleire fora, også i Stortinget. Det treng vi. Og vi treng, som eg sa, Datatilsynet si uavhengige rolle. Så får nokon like eller ikkje like det dei seier, men poenget er at dei har fått i oppdrag å vere uavhengige og påpeike konsekvensar for personvernet av ulike saker. Så får Regjeringa ta med seg argumentasjonen i dei ulike sakene vi skal avgjere, og så får vi sjå kva utfallet av dei vert.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:54:15]: Mitt spørsmål går til arbeids- og inkluderingsministeren.

Vi opplever for tiden en dramatisk økning i asyltilstrømningen til Norge. Ja, jeg vil hevde at norsk asylpolitikk i realiteten er ute av kontroll, når vi opplever en fordobling i asyltilstrømningen til Norge i forhold til tilsvarende periode i fjor. I motsetning til tidligere er det ikke sånn at det er konfliktnivået der ute i verden som kan forklare den økte tilstrømningen. Tvert imot synes det åpenbart at en veldig liberal asylpolitikk som føres av den rød-grønne regjeringen, sammenkoblet med en situasjon hvor resten av Europa strammer inn sine respektive lands asylpolitikk, fører til økt tilstrømning til Norge.

I revidert ramses det opp noen tiltak for å møte denne utfordringen. Det er tiltak som går på underholdningskravet, som allerede ble vedtatt i forbindelse med ny utlen-

dingslov, det er Dublin II-forordningen, som det er en selvfølge at man skal følge, det går på økt trykk på retur, som det også burde være en selvfølge at man skal følge, flere grensenære kontroller, som det også burde være åpenbart at man skal følge – altså en rekke tiltak som er av kosmetisk art, og som overhodet ikke vil hjelpe på den situasjonen Norge befinner seg i med den økte asyltilstrømningen til Norge.

Det som derimot ville ha fungert, var om man innførte strengere krav for å få opphold i Norge på bakgrunn av en asylsøknad. Disse andre forslagene som ligger i revidert, vil altså ikke hjelpe i det hele tatt. Vil statsråden ta initiativ til å stramme inn norsk asylpolitikk, slik at lykkejegere som ikke har grunnlag for å få lov til å bli i Norge, ikke skal kunne misbruke systemet og bli her på uriktig grunnlag, og dermed redusere asyltilstrømningen til Norge?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:56:18]: La meg bare først si at det ikke er «underholdningskravet» som strammes inn i revidert, det er *underholdningskravet*, som er to forskjellige ting, særlig for dem det gjelder, tror jeg.

Jeg er uenig med spørteren i at ikke en vesentlig del av forklaringen på økt tilstrømning av asylsøkere kan være at konfliktnivået ute i verden øker. Hvis en ser på de landene som vi får flest asylsøkere fra, er det Irak, Afghanistan, Tsjetsjenia og Sri Lanka – altså den type land. Man kan si mye om utviklingen i Irak, men problemet er at mange ting går fra vondt til verre. Det fører til at flere mennesker i verden kommer på flukt, og at flere av dem også kommer til Norge. Det er en viktig årsaksforklaring.

Men så er en del av problemstillingen at mange som kommer – og det som tyder på å være en økende andel – også er mennesker som ikke har behov for beskyttelse. Den påstanden fremmer jeg gjennom å se på at avslagsprosenten i UDI går opp. Flere får avslag, flere har ikke behov for beskyttelse.

Det Regjeringen er veldig opptatt av, er å gi et signal ut til verden om at det ikke er foretatt noen endringer i norsk asylpolitikk som gjør at det er andre årsaker enn behov for beskyttelse som gjør at man får bli her. Derfor vil det være uheldig både for Norge og for den det gjelder, om man kommer hit og søker asyl på et annet grunnlag enn behov for beskyttelse. Gjennom å gi noen signaler ønsker Regjeringen å presisere det. Men de med behov for beskyttelse har all grunn til å komme til Norge, og de skal få en god behandling her.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:58:26]: Det er ikke sånn at de tiltakene som Regjeringen skisserer i revidert, deriblant *underholdningskravet*, som ligger i den nye utlendingsloven, vil medføre redusert asyltilstrømning til Norge, nettopp fordi dette er kosmetiske endringer som ikke vil medføre realitetsendringer i forhold til den tilstrømningen vi opplever.

Nå har Regjeringen fått veldig mye kritikk fordi man er nødt til å ta i bruk teltleirer, noe som er en ren og skjær nødvendighet når den rød-grønne regjeringen har mistet kontrollen over asylpolitikken. Det at man må plassere folk i teltleirer, er selvfølgelig ikke noen optimal situasjon. Der-

med utfordrer jeg statsråden på et annet punkt: Hva med å ta i bruk asylmottak i utlandet? Vil statsråden vurdere å kjøpe plasser i utlandet for å plassere asylsøkere i asylmottak der? Da kan man både spare penger og også få bedre boforhold for asylsøkere.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:59:35]: Det som er merkelig i den debatten som har kommet i kjølvannet av økt tilstrømning av folk som ønsker å søke asyl i Norge, er at de tiltakene vi nå har fremmet, beskrives av representanten Amundsen som «kosmetiske endringer», mens jeg ser at Dagsavisen på lederplass i går skriver at vi «stenger grensene». Begge virkelighetsbeskrivelsene kan i hvert fall ikke være korrekte, og min mening er at begge virkelighetsbeskrivelsene er feil. Dette er verken kosmetiske endringer eller en stenging av grensen. Det er et signal ut i verden om at grunnlaget for å søke asyl i Norge er behovet for beskyttelse. Og det verste som kan skje mennesker, er at man av ulike grunner, f.eks. fattigdom, flykter til den vestlige verden, søker opphold i Norge og får avslag fordi man ikke har et beskyttelsesbehov. Da vil man som returnert komme tilbake fattigere enn noensinne. Det er en ulykke for den som rammes av det, og derfor er det viktig å korrigere et inntrykk gjennom noen tiltak.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Bjørg Tørresdal.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:01:01]: Kristelig Folkeparti er opptatt av en rettferdig asylpolitikk. Det vil si at vi gir beskyttelse til de menneskene som er i nød og risikerer å bli forfulgt og trakassert i landet de kom fra. Vi vet jo at veldig mange kommer fra konfliktområder, hvor det er vanskelig, og søker ly i Norge. Kristelig Folkeparti er opptatt av at en skal ha en effektiv retur ved ubegrunnede søknader, og det er rett, som statsråden sa, at nå har tilstrømningen økt. Men en avviser også flere, og en avviser dem med ubegrunnede søknader. Det støtter Kristelig Folkeparti.

Men det Kristelig Folkeparti er kritisk til med tanke på den økte tilstrømningen, er hva en gjør når det gjelder det økte behovet for å skaffe losji og et sted å være for dem som kommer til Norge, og nå har Regjeringen vært litt diffus på hvorfor den har satt i gang med å planlegge å innkvartere i telt. Jeg vil gjerne at statsråden svarer på om en klarer å skaffe noe annet og mer verdig for dem som kommer her enn en plass i telt, som passer mer for speidere og ungdommer på tur. Og det andre spørsmålet er: Hva er begrunnelsen for å bruke telt? Jeg håper ikke at en skal gjøre det ille for dem som kommer.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:02:07]: Jeg er glad for det spørsmålet, for da får jeg anledning også fra Stortingets talerstol til å understreke at dersom vi må ta i bruk telt – og det er fortsatt et dersom – er det fordi vi ikke har noe alternativ. Nå er det en kritisk situasjon i transittmottaket, altså der du er de første dagene og ukene for å få gjennomført asylintervjuet, før du blir plassert i et ordinært mottak. På Tanum er nå kapasiteten sprengt. Vi

jobber intenst for å finne alternative løsninger, vi ønsker å få i stand Dikemark, men har problemer med å få tillatelse fra Asker kommune, vi ser etter muligheter på brakke, osv. Men hvis det ikke finnes noe alternativ, mener jeg det er bedre å plassere unge, enslige, friske menn i telt noen dager enn bare å måtte avvise dem på grensen fordi vi ikke har noe sted å gjøre av dem mens vi foretar asylintervjuet.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:03:17]: Jeg deler ikke Amundsens syn på virkeligheten. De siste ti årene har tallet på asylsøkere i Norge variert mellom 17 000 og nesten ned i 1 500. Det siste året har det kommet 46 400 asylsøkere til Norden, og de aller, aller fleste, 36 000 av dem, har blitt tatt imot i Sverige. Og hvis man mener at det ikke er noen grunn til et økt antall asylsøknader nå, må man være blant dem som hopper over utenlandsstoffet i avisene. Det er i hvert fall ganske forunderlig når man har stemt for krigen i Irak. Det jeg lurer på, er: Hvorfor er det slik at statsråden deler Fremskrittspartiets og Høyres virkelighetsforståelse her og ikke heller støtter virkelighetsforståelsen til egne regjeringspartier, at dette faktisk går opp og ned med de internasjonale trendene, og ikke nødvendigvis kommer av at vi er så liberale? Hvorfor støtter han seg ikke på egne regjeringspartier og Kristelig Folkeparti og Venstre i virkelighetsforståelse her?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:04:17]: Jeg prøver å støtte meg på det som til enhver tid er fakta om tilstrømningen, og vurderingen som Regjeringen gjør seg med basis i behov for tiltak ut fra vår analyse av virkeligheten. Jeg er enig med representanten Trine Skei Grande i at det er mange konflikter ute i verden som gjør det naturlig med en økt tilstrømning av flyktninger til Europa, og det skal vi håndtere i tråd med de beste norske tradisjoner. Men det er ikke et gode for noen, verken for dem det gjelder, eller for Norge og Europa, dersom vi også opplever en økt tilstrømning av mennesker som ikke har behov for beskyttelse. Dette kan jo representanten Trine Skei Grande veldig mye om, for Venstre har jo også vært i regjering og avslått søknader fra åpenbart grunnløse asylsøkere. Så der mente jeg at vi hadde en rimelig felles virkelighetsforståelse, at det er de som har behov for beskyttelse, som skal få bli.

Presidenten: Kari Lise Holmberg – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Lise Holmberg (H) [11:05:32]: Ifølge direktøren i UDI skyldes ikke den store økningen i asyltilstrømningen vi nå har, internasjonale forhold. Det står i Dagsavisen i dag, der skriver hun det. Det er Høyre også enig i, for vi mener at årsaken til at asylpolitikken nå faktisk er ute av kontroll, er Regjeringens egen politikk. Høyre har hele tiden vært imot at Regjeringen har foretatt lettelser i asylpolitikken. Vi advarte mot å senke terskelen for omgjøring av vedtak, og vi advarte mot innføringen av treårs-

regelen. Vi har advart mot å gi folk falske forhåpninger, vi har advart mot at signaler ut til omverdenen om en snillere norsk asylpolitikk enn den nabolandene fører, vil få flere mennesker fra fattige land til å selge alt de eier og komme til Norge, og det gjør bare vondt verre. Spesielt har vi advart mot at voksne ville bruke barna som døråpnere for å få fotfeste i landet. Vi har dessverre fått rett – det viser tallene nå, og Regjeringens snillisme (presidenten annonserer statsråd Bjarne Håkon Hanssen) har ført til at dobbelt så mange kommer hit. Vil statsråden (presidenten annonserer igjen statsråden) reversere asylpolitikken tilbake til den vi hadde tidligere?

Presidenten: Statsråden får ordet!

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:06:43]: Faktum er jo at flere får beskyttelse – regnet i antall mennesker, ikke andel av søkere. Det skyldes at det kommer flere søkere fra områder der konfliktene er alvorlige, og mange av dem som kommer, har behov for beskyttelse. Men så ser vi altså at andelen av asylsøkere som får avslag, øker, og det tyder på at i tillegg til de flere som kommer som har behov for beskyttelse, kommer det også flere som ikke har det behovet. Og da er det en komplisert verden der ute vi skal prøve å gi et signal til, nemlig at de med beskyttelsesbehov skal komme, de vil kunne få beskyttelse i Norge, men de uten bør ikke komme, de vil få avslag, og de vil bli uttransportert. Jeg håper at det skal være mulig for Regjeringen å få en god dialog også med Høyre om hvilke signaler vi skal gi for å få dette formidlet ut i verden.

Presidenten: Ib Thomsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ib Thomsen (FrP) [11:07:52]: Jeg ser nå at Arbeiderpartiet og Regjeringen er sterkt presset til å etablere flere asylmottak i Norge, etter den store tilstrømningen vi ser nå om dagen. Men UDI har nærmest ubegrenset makt når det gjelder lokalisering av nye asylmottak, til tross for at slike mottak har store konsekvenser for lokalsamfunnet. Det er et alvorlig overgrep mot lokaldemokratiet, selv om Arbeiderpartiet og Regjeringen har sagt at de ønsker og vil styrke lokaldemokratiet. Så virker det som om Arbeiderpartiet og Regjeringens hovedargument mot lokal vettorett er at statlig overstyring er mer effektivt, fordi staten da raskt kan øke kapasiteten i takt med økt tilstrømning, uten at lokaldemokratiet får en innvirkning. Fremskrittspartiet er derimot for lokaldemokratiet og ser egenverdien av det. Spørsmålet mitt er: Vil statsråden jobbe for at UDI respekterer lokalt fattede vedtak?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:09:01]: Det er jo ikke slik at lokaldemokratiet er uten innvirkning. Det vi nå ser ved problemene med å få etablert Dikemark i Asker kommune som transittmottak, er nettopp at Asker kommunes innvendinger har ført til at det vi planla å etablere tidlig i februar, fortsatt ikke er etablert. Det er denne type dialog med kommunene som f.eks. fører til at UDI har redusert sine planer om å etablere transittmottak på Dikemark med 300 plasser, til 100 plasser. Så UDI er i dialog med

kommunene om etablering av asylmottak. Men samtidig må det være slik at Norge har internasjonal forpliktelse til å ta imot de asylsøkerne som kommer hit, og gi deres sak en god, individuell behandling. Da er Norge som nasjon nødt til å ha et apparat til å ta imot dem som kommer hit, og det må være slik til slutt at staten har muligheten til å skjære igjennom for å sørge for å ha nok mottaksplasser.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål – Martin Engeset.

Martin Engeset (H) [11:10:20]: Vi kan ikke la en hel spontanspørretime fare forbi uten at statsråden blir konfrontert med det enkeltområdet hvor Regjeringen uten tvil har mislyktes mest, nemlig når det gjelder bekjempelse av fattigdom. Mitt spørsmål går derfor til arbeids- og inkluderingsministeren.

Et av de aller mest konkrete og forpliktende løftene de rød-grønne gav i valgkampen i 2005, var at fattigdommen i Norge skulle avskaffes. Landets nåværende finansminister, Kristin Halvorsen, som sitter på pengesekken, gikk faktisk så langt at hun sa at fattigdommen kunne avskaffes med et pennestrøk, at det bare var politisk vilje det stod på.

Nå er situasjonen den at Regjeringen som Bjarne Håkon Hanssen deltar i, sitter på den største pengesekken som noen norsk regjering noen gang har hatt til disposisjon – nesten 160 000 mill. kr i økte skatte- og avgiftsinntekter, bl.a. takket være Høyres vekstfremmende skattepolitikk i forrige periode. I tillegg: Den rød-grønne regjeringen har flertall, kan gjøre akkurat slik som den vil, og har ingen andre å skyldes på. Mange hadde derfor håpet, trodd og forventet at den sittende regjering skulle gjøre noe for de aller fattigste, de som sitter aller nederst ved bordet. Men så, løftet om å avskaffe fattigdommen ble nesten umerkelig og plutselig omgjort til en målsetting. Arbeidslinjen er vel og bra og har Høyres fulle støtte, men hva med dem som på grunn av rus, psykiatri og mangel på grunnleggende kompetanse ikke har en sjanse på arbeidsmarkedet? De sitter bom fast i en håpløs livssituasjon på grunn av Regjeringens handlingslammelse. Hva vil Regjeringen konkret gjøre for å løfte dem som sitter nederst ved bordet, ut av en håpløs livssituasjon?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:12:23]: Dette er viktige spørsmål. Jeg er veldig glad for at representanten Martin Engeset sier at Høyre støtter arbeidslinjen. Det er viktig å analysere: Hvem er de fattige? De fattige har mange ansikt, men i den grad man kan si at fattige i Norge har ett felles trekk, er det at de av en eller annen grunn er utenfor arbeidslivet. Er du i jobb i Norge, vil du, som de fleste, ha en lønnsinntekt – fordi vi har lange tradisjoner med gode tariffavtaler rundt omkring – som gjør at du er i stand til å ta vare på deg selv økonomisk. Derfor må hovedstrategien for å bekjempe fattigdom være å få folk i jobb.

Så er jeg helt sikker på at man vil ha forskjellige briller på seg når man skal analysere resultatene, men faktum er at siden regjeringsskiftet høsten 2005 har 200 000 flere

kommet i jobb. Nå skal ikke Regjeringen ta all ære for det, men Regjeringen skal ta noe ære for det. Derfor er jeg veldig opptatt av å si at det å hevde at vi ikke har bekjempet fattigdom på en veldig effektiv måte siden regjeringsskiftet, er feil, etter min mening. Når man greier å føre f.eks. en arbeidsmarkedspolitikk som gjør at så mange kommer i jobb, er det klart at vi bekjemper fattigdom.

Så er spørsmålet: Når vi nå har kommet så langt at vi er nede i bare 40 000 ledige, bare 30 000 som lever av økonomisk sosialhjelp, hvordan skal vi komme videre for å få også dem i jobb? Da er hovedsvaret den strategien som går på NAV, kvalifiseringsprogram – altså sette inn ekstra tiltak overfor de gruppene som fortsatt står utenfor arbeidslivet. Det er fullt ut mulig, og vi ser at de såkalte marginale gruppene nå kommer i jobb.

Martin Engeset (H) [11:14:28]: Det er jo slik at enhver regjering må måles på sine resultater, også i forhold til de løftene og garantiene man gav.

Det er interessant å høre statsråden skryte av at det har kommet mange i jobb. Det er det all grunn til å glede seg over, men jeg tror nok forklaringen ligger helt andre steder enn i Regjeringen – hva den har gjort. Vi er i en situasjon i Norge der 600 000–700 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Det er kanskje ikke så veldig mye å være stolt av og skryte av. Når vi har en akutt mangel på arbeidskraft, men ikke klarer å løfte de gruppene som sitter lengst nede ved bordet, og som har en håpløs livssituasjon, inn i arbeidsmarkedet, i en situasjon hvor vi har hatt den lengste og sterkeste oppgangskonjunkturen i Norge i moderne tid, synes jeg kanskje ikke at Regjeringen skal være så veldig kjepphøy når det gjelder egne resultater. Da synes jeg det er på tide at man blir litt mer ydmyk og innrømmer at man ikke har lyktes spesielt godt på det enkeltområdet hvor man gikk høyest på banen og lovte mest.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:15:36]: Jeg blir veldig overrasket hvis svaret som jeg gav i stad, betraktes som kjepphøyt. Jeg prøvde å gi en ganske nøktern analyse av at hovedutfordringen i å få bekjempet fattigdom er å få folk i jobb. Så behøver vi ikke å krangle om hvem som har æren for det – la nå det ligge her og nå. Faktum er at når 200 000 flere kommer i jobb, har vi bekjempet fattigdom på en veldig aktiv og god måte. Så får den æres som æres bør. Men jeg er enig med representanten Engeset i at det betyr at vi ikke er i mål. Derfor er vi nå midt inne i den største reformen som dette samfunnet vel noensinne har gjennomført, NAV-reformen. Derfor bruker vi nå milliarder av kroner for å få NAV til å fungere, vi setter alle de nye tiltakene i verk, slik at velferdssystemet i framtiden skal kunne hjelpe enda bedre og enda flere enn de 200 000 som vi så langt har greid å få i jobb.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Kenneth Svendsen.

Kenneth Svendsen (FrP) [11:16:46]: Kristin Halvorsen sa i valgkampen at fattigdommen kunne avskaffes med

et pennestrøk. Jeg vet ikke om pennen hennes har gått tom for blekk, men pennestrøket har uteblitt, og nesten ingenting har skjedd. Regjeringen har lagt fram en fattigdomsmelding med noen tiltak, som arbeidslinja og Kvalifiseringsprogrammet, som er bra. Men problemet er de manglende tiltakene og ikke minst de manglende kravene som er uteblitt, og som fører til det motsatte av å avskaffe fattigdommen. For ifølge Statistisk sentralbyrå er det vekst i antall fattige.

Mange som kategoriseres som fattige, er rusmisbrukere, sosialhjelpsmottakere og faktisk en del minstepensjonister. Når rusmisbrukere som ønsker og er motivert for avrusing, må stå i månedsvis i kø for å få behandling, når kravet om at sosialhjelpsmottakere må stå opp klokka åtte om morran, er avlyst, og ikke minst når minstepensjonistene har en pensjon som er langt under fattigdomsgrensen, og under all anstendighet, hva har statsråden tenkt å gjøre for å få snudd denne trenden med flere fattige?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:17:52]: Noe av den største utfordringen når det gjelder å bekjempe fattigdom, er jo en del av de gruppene som representanten Svendsen her viser til, bl.a. sosialhjelpsmottakere, der vi ser at det er mange som har levd av økonomisk sosialhjelp over mange år, og vi ser at det er en overrepresentasjon av mennesker som sliter med rusproblemer og psykiske problemer. Og det er jo nettopp for å prøve å skreddersy et tilbud til disse gruppene at Regjeringen, i godt samarbeid med Stortinget, har satset så mye på å få opp et kvalifiseringsprogram der man kan kombinere kvalifiseringstiltak, utdanningstiltak, med behandling. Man kan få behandlet rusproblemene sine som en del av et kvalifiseringsprogram.

Jeg bruker nå veldig mye tid og krefter på å få Kvalifiseringsprogrammet i gang ute i Kommune-Norge og på NAV-kontorene. Det er krevende, og det tar sin tid. Så langt har vi ikke verdens beste resultat å vise til, men jeg ser veldig optimistisk på at det nå er i ferd med å løse, slik at vi kan se at relativt mange etter hvert nå starter opp på dette programmet.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:19:05]: Uansett om Regjeringen har bevilget penger, uansett om arbeidsledigheten har gått ned og mange ting har gått i rett retning, er det et faktum at det spesielt er én gruppe som vi bør bekymre oss over, og som statsråden bør ta enda mer fatt i, og det er de unge uføre og de unge utenfor arbeidslivet. Veldig ofte er det de samme som har droppet ut av skolen, som faktisk aldri har vært i arbeidslivet, vi finner igjen i statistikken som sosialhjelpsmottakere eller som unge uføre. Denne gruppen har vi dessverre ikke klart å løse utfordringene for.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden til nye grep for å se sammenhengen mellom «drop-outs» i videregående skole og dem som noen år senere står utenfor arbeidslivet. Går

det an å samarbeide om å få til noen målrettede tiltak for denne gruppen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:19:56]: Jeg mener at Kvalifiseringsprogrammet er et veldig viktig virkemiddel også for den gruppen. Jeg er veldig opptatt av å få til et samarbeid mellom oppfølgingstjenesten i videregående skole og NAV-kontoret, nettopp for at ungdom som dropper ut av videregående, ikke skal bli gående i lang tid uten aktiv oppfølging.

Så er det spørsmål om den oppfølgingen skal skje i videregående skole eller i NAV-regi; det tror jeg vi må avtale for hver enkelt. Men det er altså sånn at Kvalifiseringsprogrammet kan være et veldig godt alternativ for å fange opp ungdom som har ramlet ut. Da får de en inntektssikring, men må delta i aktivitet som er målrettet i retning arbeid. De få resultatene vi har fra Kvalifiseringsprogrammet så langt, tyder på at det virker svært godt overfor ungdom.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir én endring i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til det arket som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Den foreslåtte endringen i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringen var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, bortfaller, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Tord Lien (FrP) [11:21:31]: «De siste 30 årene har fiskerinæringen måttet dele sjøarealene med oljenæringen. Fiskerne har vist stor toleranse for dette fordi de har sett at oljeproduksjonen har vært viktig for velferdsutviklingen i hele landet, også langs kysten. Nå kommer også havvindmøllenæringen og vil kunne fortrenge fiskeriene.

Kan statsråden garantere at statsfinansiert vindmølleutbygging ikke vil fortrenge fiskeriene fra fiskebankene, f.eks. gjennom å lage en nasjonal plan for hvilke sjøområder som skal åpnes for vindmølleutbygging?»

Lodve Solholm hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Åslaug Haga [11:22:07]: For å svare på det siste først: Regjeringa har gjennom klimaforliket forpliktet seg til å lage en nasjonal strategi for kraftproduksjon fra offshore vindkraft og andre marine fornybare energikilder. Dette følger vi opp. I dette arbeidet vil det også fokuseres på de arealmessige sidene av offshore vindkraft og hvilken konsesjonsmessig tilnærming som skal legges til grunn for å sikre offentlig kontroll med hvilke arealer som

kan utbygges, og for å sikre at slik utbygging skjer på en måte som hensyntar andre interesser, deriblant fiskeri, og jeg kunne også nevne skipsfart.

Videre er offshore energiproduksjon et eget utrednings-tema under delutredning petroleum og energi i det pågående arbeidet med helhetlig forvaltningsplan for Norskehavet. Denne utredningen er nå på bred offentlig høring. Offshore energiproduksjon vil også bli inkludert i arbeidet med forvaltningsplan for Nordsjøen på en hensiktsmessig måte.

Videre kan jeg forsikre representanten om at staten vil ta en aktiv rolle når det gjelder å avklare aktuelle områder for offshore energiproduksjon. Alle aktuelle sektorinteresser vil bli involvert i et slikt arbeid, og det vil bli lagt vekt på åpenhet og høring.

Det er for øvrig mye som tyder på at eventuelle flytende offshore vindkraftturbiner vil bli relativt fleksible med hensyn til plassering, noe som kan gi tilsvarende muligheter til å tilpasse anleggene mot andre hensyn.

Offshore energiproduksjon er et spennende konsept, som kan få stor betydning for norsk energiproduksjon og eksport, og ikke minst for norsk teknologi- og næringsutvikling. Hvorvidt offshore energiproduksjon lar seg realisere og kan gi grobunn som en ny norsk offshore-næring, må sjølsagt tida få vise. Jeg har imidlertid stor tro på at det er mulig å få til en god sameksistens mellom fiskeri- og energiproduksjon ved å være bevisst på utfordringene som ligger i en slik sameksistens allerede i starten av prosessen med å utarbeide lovgrunnlag.

Tord Lien (FrP) [11:24:31]: Jeg takker for svaret.

Statsråden har tidligere sagt at havvindmøller vil medføre et lavere konfliktnivå, fordi ingen ser dem. Dagens havvindmøller har altså en slik teknologi at de ikke kan stå på større havdyp. Det kan bli mulig i framtiden, men i dag kan de ikke stå på større havdyp, de må stå på grunner i havet – grunner som i stor grad er sammenfallende med fiskebanker.

Da er mitt spørsmål: Forstår statsråden at når statsråden sier at ingen ser disse havvindmøllene, kan det være egnet til å provosere en hel yrkesgruppe, en yrkesgruppe som bidrar med verdiskaping i det norske samfunnet usubsidiert, i størrelsesorden 100 milliarder kr?

Statsråd Åslaug Haga [11:25:22]: La meg bare først understreke at jeg opplever det slik at jeg har god dialog med fiskeriinteressene om disse spørsmålene, og jeg er definitivt opptatt av at fiskernes interesser skal ivaretas i denne prosessen.

Det er viktig når vi diskuterer havmøller, at vi skiller mellom bunnfaste installasjoner og flytende installasjoner. I et framtidsperspektiv har jeg god tro på at vi skal kunne anvende flytende havmøller. De vil være langt mer fleksible enn hva de bunnfaste møllene vil være.

Jeg kan forsikre representanten om at vi skal ivareta fiskeriinteressene på en god måte i dette viktige arbeidet framover, og vi skal ha tett dialog med dem, slik at vi får til den sameksistensen som er nødvendig, og som

vi har lyktes med, vil jeg si, i veldig stor grad innenfor petroleumsvirksomheten.

Tord Lien (FrP) [11:26:31]: Dialog og involvering av andre sektorinteresser og andre næringer, sameksistens, har vel også vært en ambisjon ved seismikkskyting på Nordland VII og Troms II. Jeg tolker statsråden dit hen at man har ambisjoner om å legge til rette for et atskillig lavere konfliktnivå ved havvindmølleutbygging enn det man har sett at Regjeringen har fått til i disse områdene utenfor Vesterålen og Lofoten. Det takker jeg for, og vil gjerne be statsråden bekrefte at det er ambisjonen og et mål som Regjeringen vil legge stor vekt på i det videre arbeidet med havvindmøller.

Statsråd Åslaug Haga [11:27:21]: Jeg kan forsikre representanten om at vi gjør alt som er mulig for å redusere konfliktnivået nå i Nordland VII og Troms II, og vi har aktiv håndtering av den situasjonen som er eksisterende i dette området.

Så er jo jeg veldig glad for at Fremskrittspartiet nå viser en betydelig omsut for fiskernes interesser. Vi har vel opplevd når det gjelder olje, at det ikke nødvendigvis er fiskeriinteressene som har stått høyest på Fremskrittspartiets dagsorden. Fremskrittspartiet ønsker vekst i oljeutvinninga uten geografiske begrensninger, og de mener videre – og det står i deres program – at økt oljeaktivitet er forenlig med fiskeriinteressene.

Hvis de spørsmålene som representanten Lien nå stiller omkring fiskeriinteressene og sameksistens, også har sitt utgangspunkt i Fremskrittspartiets tilnærming til petroleum, er jeg veldig glad for det.

Spørsmål 2

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:28:41]: La meg bare først bekrefte at mitt spørsmål er i samsvar med partiets program, akkurat som forrige spørres spørsmål var det.

Spørsmålet mitt lyder:

«En rekke kull- og gasskraftprosjekt er lansert i Norge, blant annet Hammerfest Energis prosjekt på Melkøya, Skagerak Energi i Grenland, Sargas kullkraftverk på Husnes og Industrikraft Møre i Fræna. Disse kunne bidratt til en bredere satsing på CO₂-fangst og -lagring, men samtlige mangler avklaringer om rammebetingelser og statlig bidrag på CO₂-siden.

Når vil Regjeringen legge frem forutsigbare retningslinjer for hvordan Regjeringen håndterer prosjekter utover Mongstad og Kårstø?»

Statsråd Åslaug Haga [11:29:22]: Gjennom Soria Moria-erklæringa har Regjeringa satt seg svært ambisiøse mål for satsinga på miljøvennlig energi. Ved siden av satsinga på energieffektivisering og fornybare energikilder er det Regjeringas ambisjon å bidra til at vi finner de beste løsningene for fangst og lagring av CO₂. Soria Moria-erklæringa gir rammene for dette arbeidet. Det heter:

«Gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny

teknologi vil vi sørge for at nye konsesjoner til gasskraft skal basere seg på CO₂-fjerning.»

Det er dette som er grunnlaget for den statlige satsinga på etablering av anlegg for CO₂-håndtering i forbindelse med gasskraftverkene på Kårstø og Mongstad.

Et hovedformål med satsinga på Mongstad og Kårstø er å fremme teknologiutvikling og redusere kostnader for fangst og lagring av CO₂. Utvikling av kostnadseffektiv teknologi er helt avgjørende for at CO₂-fangst og -lagring skal bli et godt virkemiddel i kampen mot global oppvarming.

Gjennom dette engasjementet er vi opptatt av å sørge for utvikling av best mulig teknologi, slik at CO₂-fangst og -lagring kan bli et reelt alternativ, nasjonalt og internasjonalt. Ved å sørge for at vi sikrer oss erfaring og kunnskap fra de pågående prosjektene, vil satsinga også komme nye prosjekter til gode.

Videre er rammene for myndighetenes bidrag til prosjekter for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologier for fangst og lagring av CO₂ godt etablert gjennom CLIMIT-programmet. Avkastningen av Gassteknologifondet på over 80 mill. kr i året skal benyttes til å støtte prosjekter for utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndteringsteknologier.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:31:17]: Jeg stod egentlig her og ventet på svaret på spørsmålet, for det Regjeringen gjør på Kårstø og Mongstad, er velkjent. Det har Stortinget diskutert skikkelig, i hvert fall når det gjelder Mongstad. Kårstø har vi aldri fått en skikkelig sak om.

Det er også kjent at Regjeringen selv sier at den har ambisiøse mål. Problemet her er at den har fullstendig uforutsigbare og uavklarte virkemidler for andre prosjekt. Når Skagerak Energi ønsker å bygge et gasskraftverk i Grenland, når Industrikraft Møre ønsker å bygge i Midt-Norge, vet de jo ikke hva det betyr i konkret politikk når statsråden sier at de skal komme med et statlig bidrag. Det er jo ingen som kan planlegge et prosjekt med løfte om et statlig bidrag når en ikke vet hvor stort dette er, verken i prosent eller i kroner og øre. Det er nettopp det som må avklares hvis man skal få aktører som våger å komme fram med andre prosjekt.

Sier statsråden her at inntil Kårstø og Mongstad er realisert og evaluert, er det ikke ønskelig med andre gasskraftprosjekt? Eller ønsker statsråden at en skal prøve å bygge gasskraftverk andre steder?

Statsråd Åslaug Haga [11:32:21]: Det er helt nødvendig at vi har en realistisk tilnærming til disse problemstillingene. Og hva legger jeg i det? Jo, i det legger jeg at vi pr. i dag ikke har teknologi som kan kjøpes i en butikk og anvendes på et hvilket som helst gasskraftverk, kullkraftverk eller lignende. Vi er ganske enkelt der i prosessen at vi er avhengig av teknologiutvikling. Teknologiutvikling er ikke noe man vedtar seg til. Teknologi må utvikles over tid. Det er derfor fullskalaanlegget på Kårstø er viktig, det er derfor ikke minst testsenteret på Mongstad er helt avgjørende. Vi må tillate oss å gå trinnvis i denne prosessen. Faktum er at vi i dag ikke kan gå i butikken og kjøpe CO₂-

håndteringsteknologi. Det kan ikke Regjeringa gjøre, det kan ikke noen av de selskapene som her har vært nevnt, gjøre.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:33:24]: Dette er jo som å høre Fremskrittspartiet i 2005, da Regjeringen vedtok at det innen 2009 skulle være et fullskala renseanlegg på Kårstø. Vi påpekte da at den teknologien finnes ikke, og derfor er det uansvarlig av en regjering å stille krav om at den teknologien skal på plass.

Så har Regjeringen selv etter hvert sett lyset. En realistisk tilnærming er veldig viktig, men da må Regjeringen gi avklaringer til alle andre aktører som tenker, ønsker eller vurderer å bygge gasskraftverk, og si hva slags krav den har. Skal det være CO₂-rensing ved oppstart, slik som denne statsråden tidligere har sagt – som i dag bekreftes ikke vil være realistisk på lenge ennå – eller skal en kunne slippe unna dette kravet fordi en ønsker å prøve å realisere gasskraftverk?

Sånn som jeg forstår statsråden, sier statsråden her at det kravet hun selv har satt om rensing ved oppstart, ikke er mulig å innfri. Det statsråden da i realiteten sier, er at under denne regjeringens regime vil det ikke være mulig for noen aktører utover Kårstø og Mongstad å bygge gasskraftverk. Er det rett forstått?

Statsråd Åslaug Haga [11:34:29]: Det er helt riktig at Regjeringa og Fremskrittspartiet har helt ulik tilnærming til dette spørsmålet. Regjeringa har hatt og har sterke ambisjoner på dette området. Vi skal på sikt drive fram den teknologien som gjør det mulig å rense både gasskraft og kullkraft. Så er Regjeringas politikk tindrende klar. Vi har sagt at nye konsesjoner bare kan gis i de tilfeller hvor man kan ha CO₂-håndtering. Så er det ett gasskraftverk som har alle tillatelser, og det er Skogn. De hadde tillatelsene før denne regjeringa tiltrådte. Hvis de får lønnsomhet i sitt prosjekt – vel, så kan de bare sette i gang.

Men nå er det viktig at vi bruker all vår energi på å sikre at vi får fram teknologiutvikling som vil være relevant for det som kan bli en rekke prosjekter langs kysten.

Spørsmål 3

Øyvind Korsberg (FrP) [11:35:42]: Jeg vil stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Viser til oppslag i Troms Folkeblad 15. mai 2008, der det fremkommer at en eier av et turistanlegg ikke får byggetillatelse for et servicebygg pga. at reindriftsnæringen påstår at bygget er i et kalvings- og beiteområde.

Hva vil statsråden gjøre for å styrke den private eiendomsretten slik at næringsutvikling også kan skje i distriktene, og mener statsråden at samiske interesser bør gå foran lokale behov?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:36:27]: Dette spørsmålet gjeld ansvarsområdet til flere ministre. Svaret vert gjeve i samråd med Landbruks- og matdepartementet og Miljøverndepartementet. Eg kjenner ikkje ved-

taka i denne konkrete saka. Eg uttaler meg difor generelt om byggjesaker.

I ei byggjesak er det mange omsyn som skal takast. Omsynet til grunneigaren veg tungt. Det er hans ynske som utløyser byggjesaka, og kommunen må ha ein klar heimel for å seia nei til prosjektet. Når eit byggjeprosjekt skal vurderast, gjeld òg ei rekkje andre krav som samfunnet elles stiller. At grunneigaren i utgangspunktet kan styra over eigen eigedom, går ikkje så langt at andre omsyn, f.eks. omsynet til tryggleik og miljø, kan setjast til sides. Omsynet til reindrift er eit anna eksempel. Å sikra livsgrunnlaget for den samiske kulturen er eit viktig føremål. For byggjesaker følgjer det av plan- og bygningslova at kommunen ikkje kan gje igangsetjingsløyve før aktuelle styresmakter har gjeve samtykke, når det følgjer av lov at samtykke eller løyve er naudsynt. Dette er for at det ikkje skal vera tvil om at tiltaket er avklart, og at alle omsyn er tekne.

Bruken av eigedom vert ofte styrt gjennom kommunale arealplanar. Plan- og bygningslova gjev grunnlag for vedtak om utbygging og om bruk og vern av ressursar. Denne lova er sentral når det gjeld arealforvaltninga innan reinbeiteområda. Områdestyra for reindriffta kan fremja motsegn til arealdelen i kommuneplanen og til reguleringsplanar, og kan klaga på dispensasjonsvedtak som gjev negative konsekvensar når det gjeld utøving av reindriffta i dei samiske reinbeiteområda. Plandelen i forslag til ny plan- og bygningslov framhevar at omsynet til samiske interesser skal varetakast på same måten som andre viktige nasjonale og regionale omsyn i planlegginga – jamfør § 3-1c i lovforslaget, som seier at planar etter lova skal «sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv».

Lat meg understreka at i byggjesaker og andre saker som gjeld bruk av privat grunn, vil det vera eit spørsmål om balanse mellom grunneigaren sine ynske og omsynet til omgjevnadene og samfunnet. I nokre tilfelle må omsynet til å ta vare på den samiske kulturen gå føre omsynet til den einskilde grunneigaren. Det er viktig at dette ikkje skjer i større grad enn naudsynt. Retten til å klaga over vedtak skal sikra ei forsvarleg handsaming av ei sak.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:39:21]: Jeg takker statsråden for et generelt svar på et konkret spørsmål. Det skuffer meg at statsråden ikke ønsker å gå mer konkret inn i denne saken, i og med at den har vært behandlet i ulike organ. Vedtakene og problemstillingene bør egentlig være veldig lette å oppfatte.

Så blir det generelle ord rundt dette, som at samiske interesser skal ivaretas. Hadde man stilt spørsmålet på en annen måte, hadde vel svaret vært at lokale interesser skal ivaretas. Det kommer altså veldig lite konkret ut av det svaret statsråden kommer med på en konkret problemstilling, for det er et faktum at det er en interessekonflikt mellom samiske og lokale interesser. Denne reineieren tar opp muligheten for erstatning dersom det blir bygging. Mener statsråden da – for å snu problemstillingen – at en eier av eiendom også kan få erstatning, på samme måte som samene krever erstatning?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:40:30]: Lat meg fyrst seia at eg er ein smule overraska over at re-

presentanten Korsberg, med så lang fartstid som han har i Stortinget, ventar at statsråden skal gå direkte inn i ei sak som er omtalt i Troms Folkeblad, og koma med råd, synspunkt og til og med konklusjonar. Som eg har vist til: Dette er kompliserte saker, når ein på den eine sida skal vareta grunneigarinteresser og -initiativ, etter lova, mens ein samstundes i konkrete tilfelle, etter same lovverket, skal vareta andre omsyn.

Om det her kan vera spørsmål om erstatning eller ikkje, er eit spørsmål som ikkje ligg til meg. Det er eit spørsmål eg ikkje kan svara på.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:41:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg må si jeg er skuffet over svaret fra statsråden, som har lang fartstid både her i huset og som statsråd. Jeg hadde faktisk forventet et mer konkret svar. Som jeg har oppfattet Stortingets reglement, er det lov å stille konkrete spørsmål om konkrete saker, og ikke bare på et generelt grunnlag.

Problemstillingen som sådan er ikke ny. Jeg har tatt opp denne typen spørsmål tidligere, og jeg konstaterer at denne regjeringen bare viderefører det som har vært en etablert politikk, nemlig i realiteten at samiske interesser går foran lokale interesser. Det får man da bare registrere.

Mange samer hevder at dette skjer innenfor deres område. For å stille et konkret spørsmål, som jeg håper jeg får svar på: Mener statsråden at det nå er behov for en plikt til dokumentasjon fra samene som nærmest kan bevise at dette skjer innenfor deres kjerneområde?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:42:43]: Eg trur representanten Korsberg og eg skal vera samde om éi sak, og det er at dei konkrete problemstillingane som denne saka reiser, er vanskelege og innvikla og krev sakshandsaming frå organ til organ etter dei reglane som føreligg for det.

Så skal eg gje representanten Korsberg rett på eitt punkt, nemleg at dagens regjering er oppteken av å vareta dei internasjonale forpliktingane overfor samefolket som Noreg har teke på seg, så vel FN-konvensjonen om sivile og politiske rettar av 1966 som ILO-konvensjon nr. 169 av 1989 om urfolk. Men så vil eg gjerne på nytt understreka at det ikkje vil seia at samane sine interesser alltid skal gå føre andre interesser. Det blir ei avveging i kvar konkret sak.

Spørsmål 4

Frå representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren:

«Det hevdes fra enkelte i Forsvaret at det finnes en «hysj-kultur». Flere tillitsvalgte opplever at folk ikke tør uttale seg av frykt for represalier. Man er også redd for at den militære karrieren kan bli ødelagt hvis man sier ifra.

Deler statsråden denne oppfatningen, og hva vil hun i så fall bidra med for at vi kan få et forsvar hvor åpenhet blir respektert uten at det får negative følger for den enkelte?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett.

Spørsmål 5

Arne Sortevik (FrP) [11:44:04]: «Nytt ferjeopplegg for Austevoll kommune etter åpning av Austevollsbrua har vært tema for spørsmål før, men må dessverre bli det igjen. Utlysning av anbud på ferjestrekningen mellom Krokeide og Hufthamar er i samsvar med stortingsproposisjon om Austevollsbrua. De gamle forutsetningene som brukes for fremtidig ferjesamband, tar bl.a. ikke hensyn til sterk trafikkvekst i mange år som viser stort behov for ferjekapasitet. To ferjer og lavere fart vil gi bedre løsning enn én stor ny ferje.

Hvordan hjelper statsråden Austevoll?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:44:47]: I St.prp. nr. 30 for 2004-2005, om utbygging og finansiering av rv. 546 Austevollsbrua, er det foresatt alternativ bruk av innspara ferjetilskot frå riksvegferjedrifta og bompengar. Alternativ bruk av innspara ferjetilskot er foresatt for 15 år gjennom ein reduksjon frå to til éi ferje i sambandet Krokeide–Hufthamar. Ved handsaming av saka gjorde Austevoll kommune vedtak om å godta redusert ferjefrekvens for å få på plass Austevollsbrua.

Ferjestrekninga Hufthamar–Austevollshella vart lagt ned då Austevollsbrua opna i november 2007. Å erstatte to ferjer med éi større ferje var ein viktig føresetnad for å få på plass finansiering av Austevollsbrua. For å ta unna framtidig trafikkvekst vart det difor i stortingsmeldinga lagt inn éi stor ferje i sambandet, slik at kapasiteten pr. time vart tilnærma lik kapasiteten med to mindre ferjer. Eit framlegg om å erstatte éi ferje med to mindre vil difor bryte med grunnlaget for heile ordninga knytt til alternativ bruk av ferjetilskot.

Sambandet er i dag trafikkert av ferja MF «Stord». Ferja har ein kapasitet på 107 bilar. Vegdirektoratet opplyser at dersom me samanliknar 1. kvartal i 2008 med 1. kvartal i 2007, ser me ein trafikkvekst på 3 pst. Dette er ein vekst som ligg innanfor det ein kan vente. Vidare opplyser Vegdirektoratet at pr. 1. kvartal i år har det stått att 15 køyrety. Årsaka til det er frakt med farleg last, ikkje kapasiteten på ferja i sambandet. Trafikkavviklinga i sambandet er etter Vegdirektoratet si vurdering tilfredsstillande.

I samband med konkurranseutsetjinga har Samferdsledepartementet valt ein kortare driftsperiode for sambandet Krokeide–Hufthamar. Driftsperioden er sett til seks år, med oppstart frå 1. januar 2011. Redusert anbudsperiode er meint å redusere uvisse knytt til framtidig trafikkutvikling. Anbudskriteria set ikkje krav til høgare fart i sambandet enn det som er normalt i riksvegferjedrifta.

Eg er kjend med at det er stor lokal merksemd om sambandet og ny anbudsutlysning. Samferdsledepartementet vil difor om kort tid ha eit møte med Austevoll kommune om saka.

Arne Sortevik (FrP) [11:47:05]: Takk for svaret.

Det er bra at det blir møte. Det er enda bedre hvis det

blir bedre fergekapasitet. Tallene som statsråden refererte, er nok riktige. Men det som er viktige tall å bruke i denne sammenheng er jo trafikkprognosen som ligger i St.prp. nr. 30 for 2004-2005, som vi behandlet i 2004. Trafikk-tallet i 2007 er da 13 pst. over det som stortingsproposisjonen la til grunn. Det er ingen tvil om forutsetningene som ligger i tidligere vedtak. Det er heller ingen tvil om at verden ser annerledes ut i dag, ikke minst at trafikken ser annerledes ut i dag. Det er først og fremst det Austevoll kommune og Hordaland fylkeskommune veldig tydelig har bedt departement og sentrale styresmakter ta hensyn til.

Statsråden åpnet Austevollsbrua. Hun nevnte jobbingen med fergeforbindelsen og sa hun jobbet under høytrykk og påtrykk. Kan den jobbingen gi en bedre fergeforbindelse enn det som nå forespeiles?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:48:09]: Det var ein flott dag på Austevoll då ein opna Austevollsbrua. Det er ei av dei fine opplevingane ein samferdsleminister får lov til å ta del i.

Når det gjeld ferja, er det heilt rett som eg òg sa, at det jobbar eg med, og det er ein lekk i det at me då har eit møte med kommunen i nær framtid.

Det som er viktig, er om det er ein stor prosent attståande bilar på ferjesambandet. Det har ein pr. dags dato ikkje. Me veit at det blant andre samband langs kysten finst samband som har atskilleg større attsetjing enn ein har i Austevoll. Då vert det nødvendig for meg, som skal ha ansvar for heile landet, òg å sjå på kva samband som er i samsvar med det som er lagt inn i tidlegare føresetnad, kva som er i samsvar med NTP-standard, og kva som ikkje er det. Difor må denne strekninga sjølvstendig og sjåast i samanheng med andre strekningar.

Arne Sortevik (FrP) [11:49:14]: Igjen takk for svaret.

Det skjønner jeg utmerket godt. Vi må likevel sørge for at det som var en stor landevinning, nemlig å få bedre internforbindelse i øykommunen Austevoll, ikke resulterer i at vi får forverret fergeforbindelsen – som eneste forbindelse – til Bergen. Der er ingen omkjøringsmulighet i det hele tatt, og trafikkveksten er langt over det som var forutsetningen i stortingsproposisjonen.

Så er det viktig å legge til at det dreier seg ikke bare om antall personbilenheter på fergen. Det dreier seg også om åpningstiden, altså når fergen går, og hvor mange ganger fergen går. Hvis vi ser på trafikkmengden i forhold til NTP-standard slik jeg har oppfattet dette, vil den løsningen som er valgt, ligge betydelig lavere for dette samfunnet i tiden fremover enn det som vil gjelde for andre samband med tilsvarende kapasitet. Det har også med beredskap å gjøre hvis man velger én ferje og ikke to. Er én ferje satt ut av spill, lammer man hele øysamfunnet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:50:22]: Det er sjølvstendig viktig at ein skal ha eit føreseieleleg og godt samband.

Når me ser på kapasiteten no opp mot det som var før

ein gjekk over til éi ferje, er det altså slik at det i 2006 var 3 100 attståande køyrety, eller 1,2 pst. av samla trafikk. Tilsvarande tal for 2007 var 1 814, eller 0,6 pst. Frå veke 47 i 2007 har sambandet vore trafikkert med éi ferje. Bortsett frå to tysdagar då ein har hatt transport av farleg gods, har det ikkje vore attsetjing. Grunnen til attståande bilar desse dagane var altså transport av farleg gods. Det var 31 attståande bilar i desember 2007, mot tilsvarande 65 i desember 2006.

Som statsråd er eg nøydd til å forhalde meg til den typen tal. Eg er nøydd til å forhalde meg til verkelegheita og sjå på korleis ho er her kontra andre samband. Slik eg vurderer røyndomen pr. i dag, er dette ikkje eit problem. Om det vert det i framtida, vil eg vurdere det. Det er difor me har sett anbodsperioden til seks år og ikkje åtte år, som er det vanlege.

Spørsmål 6

Thore A. Nistad (FrP) [11:51:40]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til samferdsleministeren:

«Ifølge Oppland Arbeiderblad har Arbeidstilsynet for Indre Østland vurdert å stenge rv. 33 Gjøvik–Minnesund pga. fare for yrkessjåførene. Veien er i ferd med å synke på ytre side mot Mjøsa, og dette fører til at tungtransporten i sterk grad blir dratt mot autovernet/skråningen. På sikt vil deler av veien rase ut.

Statsråden er sikkert allerede kjent med saken, men hva slags tiltak vil statsråden sette i verk?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:52:11]: Det er rett at Arbeidstilsynet uformelt har stilt Statens vegvesen spørsmål om tryggleiken for tunge køyrety på rv. 33 mellom Minnesund og Gjøvik, og spesielt på strekninga gjennom Byrudberga i Eidsvoll kommune. Grunnen til dette er setningar i vegbana og smal køyrebane, som gjer det vanskeleg å køyre der, spesielt for tunge køyrety.

Statens vegvesen har svart Arbeidstilsynet at dei er klar over desse forholda, men at dei ikkje vurderer det som naudsynt å stengje vegen for tunge køyrety. Dei vil likevel gjennomføre strakstiltak for å betre forholda, ved å innføre mellombels redusert fartsgrense og utbetre dei verste setningsskadane med asfaltmassar.

Ei nyleg gjennomført synfaring med ingeniørgeolog viser at det er rørsle i vegfundamentet forbi Byrudberga, slik at det må gjennomførast eit større forsterkingsarbeid på denne strekninga i løpet av få år. Statens vegvesen vil difor no setje i gang eit planarbeid med sikte på å få innpassa eit forsterkingsprosjekt for rv. 33 i handlingsprogrammet for 2010–2013. Dette vil sjølvstendig avhenge av at òg fylket prioriterer vegen i samband med Nasjonal transportplan 2010–2019.

Thore A. Nistad (FrP) [11:53:28]: Jeg er veldig godt fornøyd med at statsråden har grepet tak i det. Nå sier hun at det er fra 2010. Fortsatt er jeg fornøyd med det, selv om det ligger lite grann fram i tid.

Oppland har jo vært av de verste fylkene når det gjel-

der ulykkesstatistikken – det var på topp i fjor – og dessverre er statistikken for i år også ille. Her er veien eksepsjonelt dårlig. Kan statsråden framskynde dette? Og hvor stort vil eventuelt dette forsterkningsprosjektet være? Vil det være slik at to trailere på en lett måte kan møtes i dette området?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:54:16]: Eg har ikkje den fulle oversikta her no over kvar i Oppland ein har hatt dødsulukker i år, men viss me ser på erfaringane frå tidlegare, både i Oppland og i andre fylke, er det ikkje på dei smale og svingete vegane dødsulukkene skjer. Dei skjer oftast på dei gode vegane. For det er farten som dessverre oftast drep, og farten vert høgare dess betre vegen vert. Det er eit paradoks som me dessverre ser. Og det er kanskje éin grunn til at ein del vestlandsfylke ligg lågt på ulukkesstatistikken, for vegane er så dårlege og smale at ein ikkje kan køyre fortare.

Når det gjeld utforminga av vegen, sa eg i hovudsvarret mitt at ein skal no i gang med eit planleggingsarbeid. Difor har eg ikkje svar på det spørsmålet no. Det må arbeidet som Statens vegvesen skal utføre, gi svar på. Men me vil gi rom for at Statens vegvesen skal kunne setje i gang eit slikt planarbeid.

Thore A. Nistad (FrP) [11:55:18]: Jeg er veldig fornøyd med statsråden – for en gangs skyld, holdt jeg på å si. – Ja, jeg synes det er positivt at statsråden ville ta tak i det – jeg synes det.

Samtidig som rv. 33 raser ut, har jo også fundamentet for Gjøvikbanen rast ut. Gjøvikbanen var da stengt en

stund. Så det er helt klart at fundamentet for både jernbane og vei er dårlig i Oppland.

Samtidig er det ikke farten som skaper ulykkene i Oppland. Ser vi på E16, er jo den så smal at to trailere ikke kan møtes. Der er det enormt med ulykker, og det fortsetter også inn i dette året, dessverre. Så jeg lurer på om statsråden vil revurdere lite grann den oppfatningen at det ikke er farten som gjør det i Oppland – men det kan være at det er slik i andre fylker.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:15]: Det er heilt klart fleire årsakssamanhengar når ulukker skjer. Det er viktig å presisere det.

Når det gjeld E16, reiser jo samferdsleministeren dann og vann langs den vegen. Det er ikkje lenge sia eg køyrde heim langs E16, og eg må nok seie at eg vert litt uroa over trafikkulturen. Som statsråd – og elles òg – prøver eg å halde fartsgrensene. Det var det ikkje mange andre som gjorde den fredagsettermiddagen. Der eg køyrde i 80 og litt over, køyrde veldig mange i langt over 100, etter det eg kunne bedømme. Så farten greier ein å få opp òg på E16, sjølv om vegen er i ein tilstand som gjer at ein ikkje burde køyre i den farten.

Det er vel kombinasjonen av ein veg som ikkje er eigna til den farten, og at mange likevel hastar for å kome raskt fram, som gjer at vegen er ulukkesutsett. Det er klart at den vegen er ein av dei som me no vurderer i Nasjonal transportplan-samanheng, for utbetring.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdighandsama. – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 11.58.
